

Odgoj i obrazovanje za humane vrednote - projektne aktivnosti organizacije Crvenog križa u Splitu

---

Jonjić, Matea

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:148389>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-30**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET**

DIPLOMSKI RAD

**ODGOJ I OBRAZOVANJE ZA HUMANE VREDNOTE
– projektne aktivnosti organizacije Crvenog križa u Splitu**

MATEA JONJIĆ

Split, 2020.

ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU

DIPLOMSKI RAD

ODGOJ I OBRAZOVANJE ZA HUMANE VREDNOTE
– projektne aktivnosti organizacije Crvenog križa u Splitu

STUDENTICA:
Matea Jonjić

MENTORICA:
doc. dr. sc. Ivanka Buzov

Split, lipanj, 2020.

SADRŽAJ

1. Uvod	3
2. Povijest pokreta Crvenog križa	5
3. Pokret kao fenomen	7
3.1. Mandat i misija Pokreta	8
3.2. Zadaće Međunarodnog odbora Crvenog križa	9
3.3. Temeljna načela Pokreta	10
3.4. Fondovi i medalje	11
4. Hrvatski Crveni križ	12
4.1. Mladi Hrvatskog Crvenog križa	18
5. Natjecanje mladih Hrvatskog Crvenog križa	20
6. Metodološki aspekti sociološkog istraživanja	26
6.1. Ciljevi istraživanja	26
6.2. Metode istraživanja i uzorak	26
7. Empirijski aspekti istraživanja: Natjecanje mladih HCK	31
7.1. Promatranje	31
7.2. Anketiranje	35
7.2.1. Strukturalne odrednice ispitanika/-ca	35
7.2.2. Evaluacija provedbe Natjecanja	36
7.2.3. Evaluacija ishoda Natjecanja	42
8. Zaključak	52
9. Literatura	56
10. Metodološka i empirijska arhiva	59
10.1. Upitnik iz sociološkog istraživanja (2019)	59
10.2. Protokoli korišteni u istraživanju (2019)	63
10.3. Tablični i grafički prikazi empirijskih rezultata istraživanja (2019)	67
11. Sažetak	71
12. Summary	72
13. Bilješka o autorici	73

1. UVOD

„*Per Humanitatem ad Pacem.*“¹

Motiviranost za odabir teme kojoj sam posvetila svoje diplomsko istraživanje leži u tematici mog završnog rada Sociologija medicine – Što je to? preko koje sam se detaljno upoznala s mogućnostima djelovanja sociologa u polju zaštite zdravlja, a gdje svoje temelje ima i sam pravni okvir za djelovanje Međunarodnog odbora Crvenog križa (preko četiri Ženevske konvencije²). To je prvenstveno interdisciplinarno djelovanje medicinskih, ekonomskih, društvenih i humanističkih znanosti. S obzirom na to da sam i sama pohađala program srednjoškolskog obrazovanja odraslih pri Srednjoj medicinskoj školi te sam, uz svoje akademsko obrazovanje, imala i aktivnu ulogu u civilnom sektoru kroz nevladinu udrugu Imaginacija – splitsko društvo sociologa, odabir upravo ove tematike se učinio kao idealna kombinacija **obrazovanja za humanost**.

„Povijest onoga što danas uobičajeno nazivamo Crveni križ, zapravo je povijest razvoja moderne Europe, ali i povijest modernog svijeta“ (Alić, 2015, 16).

Crveni križ je nastao zahvaljujući upornosti i modernoj viziji jednog pojedinca, Henry Dunanta, osnivača Crvenog križa. Zahvaljujući nacionalnim društvima te Međunarodnoj federaciji, mala nevladina organizacija Crvenog križa iz Švicarske, osnovana 1863. godine, uspjela je proširiti svoje djelovanje i svoje ciljeve na cijeli svijet u razmjerno kratkom vremenu. Danas su nacionalna društva osnovana u preko 170 država svijeta. Svako nacionalno društvo je prilikom osnivanja moralo zadovoljiti kriterije propisane od strane Međunarodnog odbora Crvenog križa, kao uvjet za dobivanje priznanja Odbora. Tako nacionalno društvo mora biti osnovano na području nezavisne države u kojoj je na snazi Ženevska konvencija iz 1864. godine i to kao jedino društvo Crvenog križa u toj državi priznato od vlade te zemlje kao autonomno tijelo. Društvo mora proširiti djelovanje na područje cijele države, imati takav ustroj koji mu omogućuje to djelovanje i u mirnodopsko vrijeme te svoje članove nalaziti u svim društvenim skupinama. Traži se djelovanje u skladu sa Statutom društva, Temeljnim načelima Pokreta te

---

¹ "With humanity, towards peace." („S humanosti, prema miru.“) - osnovni moto Federacije (članak 1. Ustava Federacije)

² Četiri Ženevske konvencije: Prva se odnosi na zaštitu ranjenika i bolesnika u oružanim snagama u ratu, Druga na zaštitu ranjenika, bolesnika i brodolomaca oružanih snaga na moru, Treća na zaštitu ratnih zarobljenika, a Četvrta na zaštitu građanskih osoba u vrijeme rata.

načelima međunarodnog humanitarnog prava. Dozvoljeno je korištenje simbola Crvenog križa ili Crvenog polumjeseca samo u skladu s Temeljnim načelima Pokreta.

Cilj ovog diplomskog rada je istražiti način rada Crvenog križa kroz kontekst kulture te evaluirati uspješnost projekta „Program Hrvatskog Crvenog križa Humane vrednote – Odgoj za humanost“. U prvom dijelu rada objašnjena je povijest pokreta Crvenog križa, njegov razvoj tijekom godina, mandat i misije Pokreta te fondovi i medalje koje se dodjeljuju unutar Pokreta. Također je objašnjen nastanak Hrvatskog Crvenog križa, kao i projekti koji se provode u njegovim podružnicama diljem zemlje.

Drugi dio se odnosi na metodološke aspekte empirijskog istraživanja, odnosno na obrazloženje metodološkog pristupa, nakon čega slijedi pregled rezultata empirijskog istraživanja koje je provedenom promatranjem natjecanja mladih HCK, anketiranjem sudionika natjecanja te evaluacijom provedbe natjecanja i ishoda natjecanja. Na kraju je dodana odgovarajuća istraživačka dokumentacija, ili metodološka arhiva, kao što su upitnik i protokoli korišteni u istraživanju te tablični i grafički prikazi empirijskih rezultata istraživanja.

2. POVIJEST CRVENOG KRIŽA

Crveni križ trenutno djeluje kao jedna od svjetskih organizacija, a započeo je kao san jednog pojedinca.

Jean Henry Dunant je osnivač Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca. Rođen je 8. svibnja 1828. godine u Ženevi kao najmlađe od četvero djece u bogatoj obitelji. No, njegova obitelj nije stremila imitiranju aristokratskog načina života. „Zbog toga je mladi Dunant od najranije mladosti odgajan sa spoznajom o teškoćama koje muče socijalno ugrožene skupine – beskućnike, bolesnike i zatvorenike – te o potrebi aktivnog pomaganja istima“ (Alić, 2015, 17). Nakon završenog studija Dunant se bavi bankarstvom i pokreće posao u Alžiru. Kako je Alžir u to vrijeme bio francuska kolonija odlučio se za pomoć obratiti francuskom caru Napoleonu III. te se u lipnju 1859. godine našao na bojnopolju kod Solferina, u sjevernoj Italiji, gdje je u tijeku bila bitka između austrijskih i francusko-sardinijskih snaga. „Patnja koju je tada vidio izmijenila je njegov život“ (Hrvatski Crveni križ, 2018, 6).

Kako su gubici bili teški na obje strane, a vojnih sanitetskih službi u to doba gotovo da i nije bilo, mnogi su ranjenici umirali zbog nedostatka njege. Dunant je došao na ideju da zajedno s mještanima organizira pomoć u crkvi u Castiglioneu. Kada se vratio u Ženevu, potaknut onim što je proživio, napisao je knjigu „Sjećanje na Solferino“, objavljenu 1862. godine. „U knjizi je Dunant izložio ideju o dopunjavanju vojnih sanitetskih službi u doba rata. Zamisao bi se ostvarila preko nacionalnih društava za pomoć, koja bi u vrijeme mira obrazovala svoje dragovoljce za taj posao. Dunant je također predložio da se ranjenici i svi koji se o njima brinu smatraju neutralnima, čak i na bojnopolju“ (Hrvatski Crveni križ, 2001, 44).

Dunantu se u promicanju te ideje pridružuju Gustave Moynier, predsjednik Ženevskog Društva javne socijalne skrbi, general Guillaume-Henri Dufour, dr. Louis Appia i dr. Theodore Maunoir te zajedno osnivaju Međunarodni odbor za pomoć ranjenicima, iz kojeg je kasnije izrastao Međunarodni odbor Crvenog križa. Godine 1862., na poziv Međunarodnog odbora, sastaju se stručnjaci iz šesnaest zemalja te prihvaćaju deset rezolucija koje određuju ciljeve i radne metode Odbora za pomoć ranjenicima, a i time i osnivačku povelju Crvenog križa. Tim činom je rođen Pokret (Hrvatski Crveni križ, 2001).

Međunarodni odbor je imao za zadaću uvjeriti vlade država kako ranjenici i oni koji se o njima brinu nisu protivnici, jer ne sudjeluju - ili više ne sudjeluju - u borbi te im je stoga potrebna zaštita. Pojam neutralnosti trebao je postati sastavni dio međunarodnog ugovora koji propisuje da se sve vojske služe zaštitnim znakom radi obilježavanja sanitetskog osoblja,

bolnica i bolničkih kola. Upravo s tim ciljem, Švicarska vlada saziva 1864. godine diplomatsku konferenciju u Ženevi na kojoj su sudjelovali zastupnici dvanaest vlada i prihvatili nacrt ugovora koji je pripremio Međunarodni odbor. Sporazum koji je nastao 1949. godine nazvan je Ženevska konvencija³ za poboljšanje položaja ranjenika oružanih snaga u ratu i smatra se prekretnicom u povijesti čovječanstva zbog toga što su se do tada rat i pravo smatrali nepomirljivima. Međutim, Dunant i kolege osnivači Pokreta tvrde da se pravo može primjenjivati čak i za vrijeme rata i do određene mjere regulirati ponašanje vojnika. Simbol Pokreta Crvenog križa 1863. postaje crveni križ na bijeloj podlozi (obrnuto od Švicarske zastave) koji se nalazi kao zaštitni znak vojnih sanitetskih službi (Hrvatski Crveni križ, 2001).

Ideja koju je Dunant postavio na noge rasla je i razvijala se te postala prihvaćena u cijelome svijetu. Godine 1901. norveški parlament dodijelio je prvu Nobelovu nagradu za mir Henryu Dunantu i Fredericu Passyu. Novac od nagrade Dunant ne zadržava za sebe već ga poklanja Crvenom križu i drugim humanitarnim organizacijama za pomoć siromašnima, a već 1910. godine umire potpuno zaboravljen od svijeta i pokopan o trošku lokalnih redovnika. Od 1948. godine, 8. svibnja (datum Dunantovog rođenja) u cijelom se svijetu obilježava kao Svjetski dan Crvenog križa i Crvenog polumjeseca i njime započinje Tjedan Crvenog križa koji se obilježava od 8. do 15. svibnja (Hrvatski Crveni križ, 2018).

---

³ *Geneva convention for the amelioration of the condition of the wounded and sick in armed forces in the field of august 12, 1949.* ("Narodne novine - Međunarodni ugovori", broj 1/92)

3. POKRET KAO FENOMEN

Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca najveća je humanitarna mreža na svijetu. Njegova misija je ublažavanje ljudske patnje, zaštita života i zdravlja i očuvanje ljudskog dostojanstva, posebno tijekom oružanih sukoba i drugih izvanrednih situacija. Prisutan je u svakoj zemlji i podržava je milijun volontera. Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca posvećen je sprečavanju i ublažavanju ljudskih patnji u ratovima i u kriznim situacijama kao što su epidemije, poplave i zemljotresi. No, to nije jedna organizacija.

Međunarodni odbor Crvenog križa⁴, kao njegov najstariji dio, predstavlja samo središte Međunarodnog Crvenog križa čiji je službeni naziv danas Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca (International Red Cross and Red Crescent Movement). Svi ostali sastavni dijelovi – nacionalna društva Crvenog križa i Crvenog polumjeseca te Međunarodna federacija nacionalnih društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca - naknadno su osnovani. Zahvaljujući nacionalnim društvima te Međunarodnoj federaciji mala nevladina organizacija iz Švicarske, uspjela je proširiti svoje djelovanje i svoje ciljeve na cijeli svijet u razmjerno kratkom vremenu. U razdoblju od deset godina nakon potpisivanja Ženevske konvencije iz 1864. godine osnovana su dvadeset dva nacionalna društva Crvenog križa. Danas su nacionalna društva osnovana u preko sto sedamdeset država svijeta (<https://www.icrc.org/en> - preuzeto 17.1.2018.).

Da bi sudjelovalo u Pokretu MOCK, nacionalno društvo prvo mora biti priznato nacionalno društvo, a zatim ga primiti u Međunarodnu federaciju. Postoji deset uvjeta za priznavanje koji su navedeni u statutima pokreta. Oni uključuju takve zahtjeve kao što je autonomni status priznat nacionalnim zakonodavstvom, upotreba priznatog amblema i pridržavanje Temeljnih načela. Svake dvije godine nacionalna društva i njihova federacija sastaju se u Generalnoj skupštini. Neposredno nakon toga, MOCK im se pridružuje u onome što je poznato kao Vijeće delegata. Ovo tijelo razmatra strateška pitanja od značaja za Pokret. Svake četiri godine cijeli se pokret susreće sa svim državama koje su stranke Ženevskih konvencija u onome što je poznato kao Međunarodna konferencija Crvenog križa i Crvenog polumjeseca. Ovo tijelo može biti pozvano i u drugim vremenima da se bavi pitanjima s kojima se Pokret suočava. Devetočlano stalno povjerenstvo organizira konferencije; pet njezinih članova biraju se tijekom Međunarodne konferencije; četiri člana po službenoj dužnosti, a po

---

⁴ MOCK – Međunarodni odbor Crvenog križa

dva iz MOCK-a i Međunarodne federacije. Sastanak Pokreta i vlada na međunarodnim konferencijama jedinstven je u humanitarnim poslovima jer odražava povijest i podrijetlo MOCK-a i društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca te središnju važnost međunarodnog humanitarnog prava, posebno Ženevskih konvencija (<https://www.icrc.org/en> - preuzeto 17.1.2018.).

3.1. Mandat i misija Pokreta

Rad MOCK-a zasnovan je na Ženevskim konvencijama iz 1949. godine, njihovim Dodatnim protokolima, statutima - i Međunarodnom pokretu Crvenog križa i Crvenog polumjeseca - i rezolucijama Međunarodnih konferencija Crvenog križa i Crvenog polumjeseca. MOCK je neovisna, neutralna organizacija koja osigurava humanitarnu zaštitu i pomoć žrtvama oružanih sukoba i drugim situacijama nasilja. Djeluje kao odgovor na hitne slučajeve, a istovremeno promiče poštivanje međunarodnog humanitarnog prava i njegove primjene u nacionalnom pravu. Na inicijativu MOCK-a države su usvojile izvornu Ženevsku konvenciju iz 1864. Od tada je MOCK, uz podršku cijelog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, stalno pozivao vlade da prilagode međunarodno humanitarno pravo promjenjivim okolnostima, a posebno modernim razvojem sredstava i metoda ratovanja kako bi se osigurala učinkovitija zaštita i pomoć žrtvama sukoba. Danas su sve države vezane četirima ženevskim konvencijama iz 1949. godine koje u vrijeme oružanih sukoba štite ranjene i bolesne pripadnike oružanih snaga, ratne zarobljenike i civile. Preko tri četvrtine svih država trenutno su članice dva protokola iz 1977. godine. Uz ove konvencije. Protokol 1 štiti žrtve međunarodnih oružanih sukoba, a Protokol 2 žrtve međunarodnih oružanih sukoba. Ovi ugovori su posebno kodificirali pravila koja štite civilno stanovništvo od posljedica neprijateljstava. Dodatni Protokol 3, iz 2005. godine, omogućuje korištenje dodatnog amblema - Crvenog kristala (<https://www.icrc.org/en> - preuzeto 17.1.2018.).

Pravne osnove svakog postupka koji je poduzeo MOCK su sljedeće:

- Četiri Ženevske konvencije i dodatni protokol dodjeljuju MOCK-u poseban mandat za djelovanje u slučaju međunarodnog oružanog sukoba.

MOCK posebno ima pravo posjećivati ratne zarobljenike i civile. Konvencije također pružaju MOCK-u široko pravo na inicijativu. U izvannacionalnim oružanim sukobima, MOCK uživa pravo na humanitarnu inicijativu koja je međunarodna zajednica priznata i sadržana u članku 3. zajedničkom za četiri Ženevske konvencije. U slučaju unutarnjih

poremećaja i napetosti te u bilo kojoj drugoj situaciji koja nalaže humanitarnu akciju, MOCK uživa i pravo na inicijativu, koje je prepoznato u statutima Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca. Bez obzira na to je li se međunarodno humanitarno pravo primjenjuje ili ne, MOCK može pružati svoje usluge vladama bez da ono predstavlja miješanje u unutarnje stvari dotične države.

- MOCK se financira dobrovoljnim priložima država članica Ženevskih konvencija (vlada); nacionalnih društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca; nadnacionalnih organizacija (poput Europske komisije) te javnih i privatnih izvora (<https://www.icrc.org/en> - preuzeto 17.1.2018.).

MOCK u svom godišnjem izvještaju navodi svoj rad i troškove.

3.2. Zadaće Međunarodnog odbora Crvenog križa

Od svojih skromnih početaka Međunarodni odbor Crvenog križa se razvio u operativnu organizaciju koja djeluje širom svijeta, štiteći i pomažući žrtvama oružanih sukoba. On djeluje u interesu ljudi koji su zbog sukoba ostali bez zaštite: ranjenika, ratnih zarobljenika i civila koji su protjerani iz svojih domova ili žive u ratom zahvaćenim područjima.

- **Zaštita ratnih zarobljenika** – da bi osigurali zaštitu zarobljenicima delegati Međunarodnog odbora Crvenog križa posjećuju bolnice, logore, mjesta rada, zatvore i ostala mjesta na kojima se zarobljenici mogu nalaziti. Svrha takvih posjeta jest ispitati uvjete zatočenja te evidentirati zatočene osobe. U slučaju potrebe, paketi pomoći daju se zarobljenicima i njihovim obiteljima.
- **Humanitarna pomoć** – zadaća odjela za humanitarnu pomoć Međunarodnog odbora Crvenog križa jest utvrđivanje potreba organizacija, vođenje i nadgledanje programa pomoći žrtvama oružanih sukoba.
- **Medicinska pomoć** – medicinska služba Međunarodnog odbora Crvenog križa brine o potrebnim lijekovima i medicinskom materijalu za njegu ranjenika te o zdravstvenim i drugim problemima koji pogađaju žrtve sukoba – npr. epidemije, neprimjerena higijena i neodgovarajuća prehrana.
- **Središnja služba traženja** – glavne zadaće Središnje službe traženja su: prikupljanje i zapisivanje svih podataka koji bi mogli omogućiti identifikaciju preminulih, ranjenih i nestalih osoba; slanje obavijesti najbližim članovima obitelji; razmjena obiteljskih poruka; spajanje razdvojenih članova obitelji i obnavljanje obiteljskih veza te izdavanje različitih dokumenata, npr. potvrde o vremenu provedenom u zarobljeništvu.

- **Djelovanje u ostalim situacijama** – Delegati Međunarodnog odbora Crvenog križa posjećuju osobe zarobljene ili zatočene zbog političkih razloga ili prijestupa, poznatije kao „političke zatočenike“. Ti posjeti izlaze iz okvira međunarodnog humanitarnog prava i zasnivaju se na posebnim sporazumima s nadležnim vlastima (Hrvatski Crveni križ, 2018).

3.3. Temeljna načela Pokreta

Sedam načela Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, u obliku u kojem se još uvijek primjenjuju, usvojena su 1965. godine u Beču na 20. Međunarodnoj konferenciji Crvenog križa. Prema Statutu Pokreta svi sastavni dijelovi Pokreta obvezni su djelovati u skladu s usvojenim načelima (Hrvatski Crveni križ, 2018).

- **HUMANOST** – pokret nastoji u svim prigodama spriječiti i ublažiti ljudsku patnju. Svrha Pokreta je zaštita života i zdravlja te osiguranje poštivanja ljudske osobe. Pokret promiče uzajamno razumijevanje, prijateljstvo, suradnju i trajan mir među svim narodima.
- **NEPRISTRANOST** – pokret ne radi razlike prema nacionalnosti, rasi, vjerskom uvjerenju, klasnoj pripadnosti ni političkim nazorima. Vođen isključivo potrebama pojedinaca, on nastoji ublažiti njihove patnje i dati prednost najhitnijim slučajevima nesreće.
- **NEUTRALNOST** – kako bi sačuvao povjerenje svih, Pokret se ne smije opredjeljivati u neprijateljstvima niti se ikada upuštati u političke, rasne, vjerske ili ideološke rasprave.
- **NEOVISNOST** – pokret je neovisan. Iako su nacionalna društva pomoćna tijela humanitarnih službi svojih vlada i podvrgnuta zakonima pojedinih zemalja, ona uvijek moraju sačuvati autonomiju kako bi u svako doba mogla djelovati u skladu s načelima Pokreta.
- **DOBROVOLJNOST** – pokret je dobrovoljan, postoji radi pružanja pomoći i ne pokreće ga želja za dobitkom.
- **JEDINSTVO** – u svakoj zemlji može biti samo jedno društvo Crvenog križa ili Crvenog polumjeseca. Ono mora biti otvoreno svima i provoditi svoj humanitarni rad na cjelokupnom području svojeg djelovanja.
- **UNIVERZALNOST** – međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, u kojem sva društva imaju jednaki položaj i dijele jednake dužnosti i obveze međusobnog pomaganja, djeluje širom svijeta.

3.4. Fondovi i medalje

MOCK upravlja nizom sredstava koja su uspostavljena tijekom prošlog stoljeća posebnim donacijama pojedinaca ili organizacija. Oni imaju različite ciljeve: pomoći u promicanju i razvoju aktivnosti Crvenog križa / Crvenog polumjeseca i međunarodnog humanitarnog prava, prepoznati zasluge pojedinaca koji su dali poseban doprinos u njegovom radu ili za pružanje podrške osoblju u teškoćama zbog njihovog rada u krizama (<https://www.icrc.org/en> - preuzeto 17.1.2018.).

- **Fond carice Shôken** pokrenula je 1912. godine Japanska carica radi promicanja "rada u vrijeme mira". Svake godine odlučuje o dodjeli bespovratnih sredstava nacionalnim društvima Crvenog križa ili Crvenog polumjeseca za projekte koji uključuju pripremljenost na katastrofe, zdravlje, krv, mlade i prvu pomoć.
- **Medalju Florence Nightingale** osnovala su nacionalna društva u čast poznate engleske medicinske sestre iz 19. stoljeća. Dodjeljuje se medicinskim sestrama koje su se istakle u vrijeme mira ili rata; može se dodijeliti posthumno ako je primatelj umro dok je radio u konfliktnoj zoni.
- **Francuski fond Maurice de Madre** pruža pomoć osoblju Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca ili njihovim obiteljima koji su u teškim okolnostima uslijed ozbiljnih ozljeda tijekom rada, bolesti ili smrti.
- **Paul Reuter fond** potiče objavljivanje djela o međunarodnom humanitarnom pravu te se u tu svrhu dodjeljuje nagrada svake dvije godine. Fond je osnovan 1983. donacijom koju je ICRC-u dao pokojni Paul Reuter, profesor emeritus na Sveučilištu u Parizu.

4. HRVATSKI CRVENI KRIŽ

Prve dobrovoljne udruge u Hrvatskoj koje svoje djelovanje provode na međunarodno prihvaćenim načelima Pokreta Crvenog križa osnovane su 1878. godine u Zagrebu, Dubrovniku i Zadru. Hrvatski Crveni križ kroz naredne godine djeluje u sklopu Crvenog križa Austrougarske Monarhije, Kraljevine Slovenaca, Hrvata i Srba i kasnije Kraljevine Jugoslavije. Tijekom Drugog svjetskog rata, u razdoblju od 1941. - 1945. godine, Hrvatski Crveni križ djeluje samostalno u ratnim uvjetima, a od kraja II. svj. rata do 1991. god. Crveni križ Hrvatske djeluje kao republičko društvo Crvenog križa unutar Crvenog križa FNR i SFR Jugoslavije (Hrvatski Crveni križ , 2001).

Godine 1991., 13. kolovoza, Hrvatski Crveni križ uručuje odluku predstavnicima Međunarodnog odbora Crvenog križa iz Ženeve i predstavnicima Crvenog križa Jugoslavije o budućem daljnjem samostalnom djelovanju. Nekoliko dana kasnije, točnije 22. kolovoza, Međunarodni odbor Crvenog križa iz Ženeve odobrava Hrvatskom Crvenom križu izravno primanje humanitarne pomoći posredstvom logističke baze u Zagrebu. Nakon toga Hrvatski Crveni križ traži primanje u punopravno članstvo Međunarodnog pokreta Crvenog križa te biva primljen, od strane Međunarodnog odbora Crvenog križa, 25. kolovoza 1993. godine i 25. listopada 1993. od strane Međunarodne federacije (Hrvatski Crveni križ , 2001).

Kako je jedan od ciljeva ovog rada bio analizirati rad Gradskog društva Crveni križ Split te utvrditi razinu povezanosti Gradskog društva Crveni križ Split s matičnim uredom za Republiku Hrvatsku, važno je naglasiti da su sve članice Pokreta dužne sudjelovati u projektnim aktivnostima koje su međunarodno utvrđene. Hrvatski Crveni križ, tj. u ovom primjeru Podružnica Split, provodi i lokalne projektne aktivnosti kao što su Humanitarni paket za Dalmaciju i Primorje, Spasilačka služba Gradskog društva Crvenog križa Split i Klub ovisnika o kocki – KLOK.

Međunarodno utvrđene projektne aktivnosti Hrvatskog Crvenog križa su sljedeće (Hrvatski Crveni križ, 2018):

- **Služba traženja HCK**

Služba traženja jedna je od osnovnih i najstarijih djelatnosti HCK. Aktivnosti Službe traženja provode se od 1878., otkada djeluje i Crveni križ na ovim prostorima. Služba traženja djeluje u situacijama kada su članovi obitelji razdvojeni od svojih najdražih ili nemaju vijesti o njima, uslijed oružanog sukoba, prirodnih nepogoda i nesreća izazvanih ljudskim djelovanjem, međunarodnih migracija ili drugih situacija koje zahtijevaju humanitarno djelovanje. Cilj provođenja aktivnosti Službe traženja, ili obnavljanja obiteljskih veza, obuhvaća: sprječavanje razdvajanja i nestanak osoba, obnavljanje i održavanje kontakata između članova obitelji te rasvjetljavanje sudbine osoba koje se vode kao nestale. Temeljno je pravo obitelji doznati istinu o sudbini njihovih nestalih članova. Služba traženja pomaže im da to svoje pravo ostvare i saznaju gdje su njihovi najmiliji i što im se dogodilo (Hrvatski Crveni križ, 2018).

- **Prva pomoć**

Prva pomoć je skup postupaka kojima se pomaže ozlijeđenoj ili iznenada oboljeloj osobi do dolaska stručne medicinske pomoći koji podrazumijeva zbrinjavanje tjelesnih ozljeda i stanja, ali i pružanje psihosocijalne podrške emocionalno potresenim osobama koje su prisustvovala ili svjedočile traumatskom događaju. Ciljevi prve pomoći su: sačuvati život, ublažiti patnju, spriječiti daljnje bolesti ili ozljede i ubrzati oporavak. Društva Hrvatskog Crvenog križa godišnje održe oko 3.500 tečajeva na kojima se za pružanje prve pomoći osposobi oko 50.000 ljudi raznih dobnih skupina (kandidati za vozače, radnici, nastavnici i odgojitelji, djeca i mladi, starije osobe, pripadnici operativnih snaga civilne zaštite, volonteri i zaposlenici Hrvatskog Crvenog križa). Hrvatski Crveni križ temeljem zakonskih okvira organizira i provodi osposobljavanje, stručne skupove i obnovu znanja instruktora, predavača i ispitivača iz prve pomoći. Poticanjem svakog pojedinca na pomoć i samopomoć Hrvatski Crveni križ pomaže u izgradnji sigurnijih i zdravijih zajednica. Osposobljavanje za pružanje prve pomoći HCK provodi izravno ili putem društava Crvenog križa, a u skladu sa Zakonom o Hrvatskom Crvenom križu (Hrvatski Crveni križ, 2018).

- **Dobrovoljno davanje krvi**

Hrvatski Crveni križ je utemeljitelj organiziranog dobrovoljnog davalatstva krvi u Republici Hrvatskoj. Promiče dobrovoljno davanje krvi, organizira i provodi akcije dobrovoljnog davanja krvi, okuplja dobrovoljne davatelje krvi i vodi evidenciju o njima, utvrđuje mjerila za dodjelu priznanja dobrovoljnim davateljima krvi i dodjeljuje im potvrde i priznanja. U Hrvatskoj se godišnje u organizaciji društava Hrvatskog Crvenog križa prikupi oko 160.000 doza krvi, što čini udio od 80% ukupno prikupljenih doza krvi u Republici Hrvatskoj. Dobrovoljni davatelj krvi nije plaćen niti u novčanom niti u nekom drugom obliku koji bi mogao biti zamjena za novac. Svjetski dan dobrovoljnih davatelja krvi obilježava se 14. lipnja s ciljem jačanja svijesti o važnosti darivanja krvi. Dobrovoljno davanje krvi oplemenjuje život davatelja, a spašava život primatelja – samo jedna doza krvi može spasiti tri života. Svi mi smo svakodnevno potencijalni primatelji (Hrvatski Crveni križ, 2018).

- **Programi zaštite zdravlja i prevencije bolesti**

Hrvatski Crveni križ provodi različite programe za zaštitu zdravlja te podizanje zdravstvene i ekološke kulture, a posebno radi na prevenciji bolesti i ovisnosti kod djece i mladih, a u nastavku su izdvojeni neki od njih. Zdravstveni odgoj prilagođen je dobnim skupinama kroz razne metode rada (predavanja, javne tribine, radionice, igraonice), čime se u radu svih društava Hrvatskog Crvenog križa godišnje obuhvati oko 100 tisuća djece i odraslih soba. Hrvatski Crveni križ, u sklopu svojih zdravstvenih djelatnosti, intenzivno radi na prevenciji širenja HIV/ AIDS-a. Nacionalni program „Živjeti zdravo“ usvojila je Vlada Republike Hrvatske 2015. godine kao program promicanja i unaprjeđenja zdravlja svih stanovnika, s ciljem poboljšanja kvalitete života i demografske situacije. Hrvatski Crveni križ uključen je u dvije komponente zdravlja (Zdravlje i tjelesna aktivnost te Zdravlje i okoliš) koje se provode u radu 35 društava Hrvatskog Crvenog križa. Tjelesna aktivnost odabrana prema vlastitim sklonostima (hodanje, tjelovježba, trčanje, plivanje, plesanje) povećava potrošnju kalorija unesenih hranom, utječe na tjelesnu spremnost i psihičko stanje, istodobno povećavajući zadovoljstvo. Zdravlje i okoliš je komponenta zdravlja kojom se želi unaprijediti zdravlje i socijalna integracija djece i njihovih roditelja uvažavajući važnost zaštite prirode i okoliša (Hrvatski Crveni križ, 2018).

- **Humanitarno-socijalni programi**

Humanitarna djelatnost usmjerena je podmirivanju osnovnih životnih potreba, pri čemu se nastoji poboljšati kvaliteta života, zdravlja, stanovanja, prehrane, uvjeta školovanja i drugo. Socijalne samoposluge, namijenjene najpotrebitijim građanima Republike Hrvatske, mjesta su gdje socijalno ugrožene obitelji i pojedinci mogu napuniti košarice prehrambenim proizvodima i higijenskim potrepštinama bez novčane naknade. Djeluju u 17 društava Hrvatskog Crvenog križa i njihove usluge koristi više od 3.600 obitelji.

Putem različitih socijalnih programa i aktivnosti koje provodi Hrvatski Crveni križ pruža se pomoć socijalno ugroženim osobama, kao i osobama u nepovoljnim osobnim ili obiteljskim okolnostima. Neki od programa usmjerenih na osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti su:

- program Dnevnog boravka i klubova osoba starije životne dobi (Klub 65+) provodi se u 28 društava Crvenog križa. U aktivnostima klubova čiji je cilj zaštita mentalnog i fizičkog zdravlja, podizanje kvalitete života i održanje funkcionalne sposobnosti starijih osoba sudjeluje više od 1.100 korisnika.
- program Pomoć u kući obuhvaća organiziranje prehrane, obavljanje kućnih poslova, pomoć u pripremanju obroka, pranje posuđa, pospremanje stana, donošenje vode, ogrjeva i slično, organiziranje pranja i glačanja rublja, nabavu lijekova i drugih potrepština, održavanje osobne higijene starijim osobama koje žive same. Program se provodi u 52 društva Hrvatskog Crvenog križa za više od 6.600 korisnika.
- posudionice ortopedskih i medicinskih pomagala omogućavaju besplatno posuđivanje medicinskih i ortopedskih pomagala. Djeluju u 81 društvu Hrvatskog Crvenog križa i na raspolaganju imaju gotovo 4.000 pomagala te godišnje njihove usluge koristi više od 2.400 korisnika.
- program poludnevnog i dnevnog boravka za osobe s intelektualnim i mentalnim oštećenjima organiziraju dva društva Hrvatskog Crvenog križa (Zagreb i Županja) za više od 100 osoba (Hrvatski Crveni križ, 2018).

- **Služba spašavanja života na vodi i ekološke zaštite priobalja**

Hrvatski Crveni križ je početkom 1996. godine postao punopravnim članom Međunarodne federacije za spašavanje života na vodi u koju su učlanjene slične službe iz oko 130 država. Nakon primitka u članstvo, Hrvatski Crveni križ započeo je s ustrojavanjem Službe spašavanja života na vodi (Spasilačka služba HCK). Djelokrug i način rada Spasilačke službe HCK ostvaruje se kroz:

- osposobljavanje spasilaca i instruktora
- donošenje pravila i standarda za rad spasilačkih postaja
- koordiniranje i provođenje nadzora nad radom spasilaca i spasilačkih postaja
- preventivno djelovanje za smanjenje nesreća na vodi
- organiziranje spasilačkih sportova
- djelovanje u kriznim situacijama
- edukaciju o ekološkoj zaštiti priobalja.

Služba spašavanja života na vodi i ekološke zaštite priobalja Hrvatskog Crvenog križa razvila se u vodeću organizaciju na području osposobljavanja spasilaca, prevencije nesreća i spašavanja na vodi (Hrvatski Crveni križ, 2018).

- **Zaštita migranata**

Migracije su značajna pojava koja sve više definira 21. stoljeće. Mnogi migranti odlaze iz svoje zemlje slobodno i svojevoljno u potrazi za poslom i boljim životom, a neki su prisiljeni napustiti svoje zemlje zbog straha, pritiska i progona, prirodnih katastrofa ili ratnih sukoba. Realnost današnjice pokazuje da su klimatske promjene i uništavanje okoliša već pokrenuli migracije širom planeta, a najsiromašnije zemlje svijeta u tome snose najveći teret. Hrvatski Crveni križ sudjeluje u organizaciji prihvata, skrbi i zaštite tražitelja međunarodne zaštite od 2003. godine. Djelatnici i volonteri Hrvatskog Crvenog križa pomažu tražiteljima međunarodne zaštite upoznati novo društvo i kulturu u kojima su se zatekli, pomažu u učenju hrvatskog jezika i traženju posla, osiguravanju pristupa pripadajućih prava te im pružaju psihosocijalnu podršku. Cilj rada je ojačati opću dobrobit tražitelja međunarodne zaštite kako bi se lakše nosili s poteškoćama i rizicima koje nosi njihova neizvjesna budućnost (Hrvatski Crveni križ, 2018).

- **Prevenција trgovanja ljudima i pomoć žrtvama**

U skladu sa svojim mandatom, Hrvatski Crveni križ provodi program pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima i program prevencije trgovanja ljudima. Osobama koje su proživjele ovo iskustvo u mogućnosti smo osigurati psihosocijalnu podršku, humanitarna pomoć, savjetovanje, pristup zdravstvenoj zaštiti, kao i druge oblike pomoći. S ciljem educiranja i informiranja djece i građana provode se razne aktivnosti poput likovnih i foto natječaja i izložbi, filmske projekcije, različita događanja na javnim površinama i sl. Također se sustavno provodi edukacija nastavnika, roditelja i djece kako bi stekli znanja i vještine potrebne za zaštitu i samozaštitu, a od 2009. godine prevencija trgovanja ljudima je dio školskog kurikulumu (Hrvatski Crveni križ, 2018).

- **Priprema za krizne situacije**

Ublažavanje ljudske patnje u kriznim situacijama jedan je od glavnih ciljeva Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca i od posebnog je značaja za Hrvatski Crveni križ. Oružani sukobi, prirodne, tehničko-tehnološke katastrofe posebno pogađaju najosjetljivije dijelove stanovništva, a oporavak zna biti spor i dugotrajan. Hrvatski Crveni križ razvija različite programe i službe za pomoć stradalima u kriznim situacijama te provodi programe za osposobljavanje stanovništva svih dobnih skupina za potrebe zaštite i spašavanja kroz nacionalnu mrežu županijskih, gradskih i općinskih društava Crvenog križa. Suraduje sa svim institucijama na području zaštite i spašavanja te ima važnu ulogu u povezivanju lokalnih i međunarodnih snaga u odgovoru na krizne situacije. Hrvatski Crveni križ kao temeljna operativna snaga sustava civilne zaštite u svojem djelovanju stavlja poseban naglasak na aktivnosti vezane za pripremu i djelovanje u kriznim situacijama te pomaganje pogođenim zajednicama u oporavku. U fazi pripreme Hrvatski Crveni križ se u najvećoj mjeri bavi edukacijama i uvježbavanjem volontera i zaposlenika (Hrvatski Crveni križ, 2018).

4.1. Mladi Hrvatskog Crvenog križa

Podmladak Hrvatskog Crvenog križa osnovan je 1922. godine, najprije u Zagrebu, a zatim u Splitu, Dubrovniku i Osijeku. Osnutkom podmlatka Crvenog križa započela je suradnja na programima osmišljenima za provedbu s učenicima u školama. To su bili programi solidarnosti i zdravstvenog prosvjeđivanja, koji su do danas ostali temelji svih programa mladih. Od osnutka 1922. godine pa do danas mladi Hrvatskog Crvenog križa gotovo neprekidno djeluju. Privremeno je rad mladih bio prekinut tijekom Drugog svjetskog rata (1941.-1945.) i tijekom Domovinskog rata (1991.-1994.). Mladi Hrvatskog Crvenog križa su članovi do 30 godina (učenici, studenti i mlade osobe do 30 godina). Dijele se na podmladak kojeg čine članovi do završetka osnovne škole i mlade koje čine članovi od završetka osnovne škole do navršene 30 godine.

Cilj rada s mladima je razvijanje humanosti, tolerancije, suosjećanja i razumijevanja. Postavljeni cilj postiže se kroz sljedeće programe Crvenog križa: Humane vrednote i istraživanje humanitarnog prava, Prva pomoć, Realistični prikaz ozljeda, Prevencija trgovanja ljudima, Prevencija ovisnosti, Dobrosusjedska pomoć, Mladi za bolji svijet, Moj prijatelj volonter, Bolnica Bezbolnica, Zaštita migranata, Volonterstvo, Djelovanje prije, tijekom i nakon krizne situacije (Hrvatski Crveni križ, 2018).

(IZVOR: <httpswww.hck.hrsto-radimomladinatjecanje-mladih145>)

Rad Mladeži Hrvatskog Crvenog križa obnovljen je 1995. godine sa sljedećim zadaćama:

1. **odgoj za humanost** - kod mladih članova razvijaju se vrline - solidarnost, tolerancija, suosjećanje, nepristranost, poštivanje ljudskog bića i života u miru i ljubavi
2. **zdravstveni odgoj** - rad na zdravstvenom obrazovanju mladeži - kako steći i zadržati zdravlje, kako izbjeći opasnosti i štetnosti za zdravlje, poticati i osposobljavati za pružanje prve pomoći i samopomoći
3. **razvijanje socijalne svijesti** - organizira razne oblike međusobnog pomaganja, razvija odgovorno ponašanje prema sebi i zajednici, razvija komunikacijske vještine, pomaže razvijanje prijateljstva (Hrvatski Crveni križ – Priručnik za voditelje mladeži).

5. NATJECANJE MLADIH HRVATSKOG CRVENOG KRIŽA

Glavni odbor Hrvatskog crvenog križa donio je odluku o održavanju natjecanja mladih s ciljem motiviranja mladih osoba za humanitarno djelovanje u zajednici i njihovog okupljanja radi razmjene iskustava i ideja o radu mladih Hrvatskog Crvenog križa. Natjecanje se odvija istovremeno u dvije kategorije: podmladak (osnovna škola) i mladi (srednja škola) te dva tematska dijela: provjera znanja o Međunarodnom pokretu Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, Hrvatskom križu, međunarodnom humanitarnom pravu i ljudskim pravima; i provjera znanja i vještina iz pružanja prve pomoći. Prva razina natjecanja, školska/općinska/gradska, koja je evaluirana u istraživačkom dijelu ovog rada održana je 9. ožujka 2019. godine. Ekipe koje na školskim natjecanjima na području jednog općinskog, odnosno gradskog, društva Crvenog križa postigne najveći broj bodova stječe pravo sudjelovanja na međuzupanijskom natjecanju. Druga razina natjecanja je međuzupanijska koja se održala 6. travnja te treća i posljednja razina, Državno natjecanje, održano je 11. svibnja 2019. godine. Sva natjecanja iste razine održavaju se istovremeno u cijeloj Hrvatskoj (Glavni odbor Hrvatskog Crvenog križa, 2018, na temelju članka 43. Statuta Hrvatskog Crvenog križa, a u svezi s člankom 2. Pravila natjecanja mladih Hrvatskog Crvenog križa).

(IZVOR: <http://www.crvenikriz-split.comos>)

Hrvatski Crveni križ utvrdio je za natjecanje sljedeću literaturu:

- priručnik „Humane vrednote – odgoj za humanost“, i brošura „Humane vrednote – odgoj za humanost“, izdanje hrvatskog Crvenog križa, za provjeru znanja o Međunarodnom pokretu Crvenog križa i crvenog polumjeseca, o Hrvatskom Crvenom križu, međunarodnom humanitarnom pravu i ljudskim pravima;
- priručnik „Prva pomoć“ izdanje Hrvatskog crvenog križa, za provjeru znanja i vještina iz pružanja prve pomoći.

Uz odluku od natjecanju, Odbor propisuje i pravila za natjecanje: natjecateljska ekipa ima 5 članova, a može imati i jednog rezervnog člana, koji između sebe biraju vođu ekipe i zamjenika vođe ekipe; svi članovi ekipe, uključujući i rezervnog člana, mogu se natjecati, ali ukupan broj u radnoj poziciji je uvijek 5; sastav članova ekipe koji će se natjecati na pojedinoj radnoj poziciji na kojoj se provjeravaju vještine poznavanja prve pomoći određuje vođa ekipe u vremenu predviđenom za odmor između dvije radne pozicije; na radnim pozicijama na kojima se provjerava teorijsko znanje, također se natječe 5 članova ekipe, čiji sastav kao i uoči praktičnih radilišta određuje vođa ekipe; u natjecateljskoj ekipi može biti samo jedna osoba koja se prethodnih godina natjecala u istoj kategoriji; ekipe se natječu pod zaporkom (šifrom); na radnim pozicijama na kojima se provodi pisana provjera znanja, vrijeme rješavanja je 6+2 minute; na radnim pozicijama na kojima se provodi praktična provjera znanja iz prve pomoći vrijeme zadržavanja je 10+2 minuta; iza svake radne pozicije nalazi se odmorište na kojem je vrijeme zadržavanja 10 minuta (Glavni odbor Hrvatskog Crvenog križa, 2017, na temelju članka 43. Statuta Hrvatskog Crvenog križa).

Na školskim/općinskim/gradskim i međužupanijskim natjecanjima pojedina ekipa može osvojiti najviše 120 bodova, od kojih:

- 30 bodova iz pisane provjere znanja o Međunarodnom pokretu Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, Hrvatskom križu, međunarodnom humanitarnom pravu i ljudskim pravima (odnosno najviše 10 bodova po poziciji)
- 90 bodova na provjeri znanja i vještina iz pružanja prve pomoći, od čega 30 iz pisane provjere i 60 bodova iz praktične provjere (odnosno najviše 30 bodova po poziciji).

Na Državnom natjecanju pojedina ekipa može osvojiti najviše 200 bodova, od kojih:

- 50 bodova iz pisane provjere znanja o Međunarodnom pokretu Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, Hrvatskom križu, međunarodnom humanitarnom pravu i ljudskim pravima
- 150 bodova na provjeri znanja i vještina iz pružanja prve pomoći, od čega 60 iz pisane provjere i 90 iz praktične provjere (odnosno najviše 30 bodova po poziciji).

Rad svake ekipe na praktičnim pozicijama prati i ocjenjuje sudački tim kojeg čine najmanje dva suca. Suci na praktičnim pozicijama prve pomoći mogu biti osobe educirane i uključene u obuku mladih iz prve pomoći (liječnici, medicinske sestre, nastavnici i drugi). (Pravila natjecanja mladih Hrvatskog Crvenog križa čl. 19.). Suci na praktičnim pozicijama prve pomoći ocjenjuju znanje i pokazanu vještinu ekipe, ispunjavaju ocjenjivačke liste unošenjem bodova i predaju ih komisiji za utvrđivanje i zbrajanje rezultata. Ocjenjivačke liste uz suca potpisuje i vođa ekipe. Suci su dužni dati kratak osvrt na rad ekipe. Suci na praktičnim pozicijama prve pomoći mogu biti osobe educirane i uključene u obuku mladih iz prve pomoći (osposobljeni volonteri, liječnici, medicinske sestre, nastavnici i drugi). Suci na pozicijama pisane provjere znanja su nastavnici, volonteri ili zaposlenici Hrvatskog Crvenog križa (Glavni odbor Hrvatskog Crvenog križa, 2017, na temelju članka 43. Statuta Hrvatskog Crvenog križa).

Odredbom Odbora za provedbu natjecanja, prilikom rješavanja praktičnih zadataka, svaka ekipa mora imati dvije (2) torbice prve pomoći.

Svaka torbica prve pomoći treba sadržavati navedena sredstva u predloženim količinama:

Sredstva za pružanje prve pomoći	Predložene količine
1. Sterilne gaze 1/4 m	1 kutija (5 komada)
2. Sterilne komprese	3 kutije (15 komada)
3. Aluplast za opekline	3 komada
4. Kaliko zavoj (razne širine)	8 komada
5. Trokutne marame velike	10 komada
6. Ljepljiva traka (flaster) 2x5	1 kolut

7. Medicinski flaster - (hansaplast)	1 kutija
8. Jednokratne rukavice	10 pari
9. Sigurnosne igle	1 kutija (10 komada)
10. Škare	1 komad
11. Kemijska olovka i blok za pisanje	1 komad
12. Plastične vrećice (veća i manja)	2 komada
13. Poliesterska folija metalizirana aluminijem (za utopljavanje)	2 komada

Za poziciju na kojoj se provjerava znanje osnovnog održavanja života (reanimacija/oživljavanje) organizator treba osigurati lutku za reanimaciju i sredstva za samozaštitu, jednokratne folije za davanje umjetnog disanja, kao i sredstvo za dezinfekciju (alkohol) kojim je potrebno čistiti usta lutke nakon primjene umjetnog disanja.

Pravilnost postupaka koji se primjenjuje na radilištu ocjenjuje se kroz sljedeće elemente:

- **Nastup ekipe:** provjera sigurnosti pristupa i osiguranje mjesta nesreće

Kod pristupa na radilište, a prije pristupa ozlijeđenima ekipa mora provjeriti sigurnost pristupa pregledom radilišta, a zatim i upitom sucu je li pristup siguran. Ako to zadana situacija zahtijeva mjesto se mora osigurati (npr.: gašenje vatre, uklanjanje predmeta koji mogu izazvati ozljede, itd.).

- **Orijentacijski pregled, prepoznavanje ozljeda**

Vođa ekipe prvi obavlja brzi pregled ozlijeđenih na radilištu, procjenjuje težinu ozljeda, određuje prioritet u zbrinjavanju i u skladu s time raspoređuje članove ekipe. Članovi ekipe moraju napraviti orijentacijski pregled ozlijeđenih osoba i tražiti sve moguće znakove ozljeda, na temelju kojih moraju utvrditi o kakvim se ozljedama radi. Primjenjuju prvo neodgodive postupke prve pomoći (ako vrsta ozljede to traži) i zbrinjavaju ozljede dajući prioritet u zbrinjavanju težoj ozljedi.

- **Pozivanje hitne medicinske službe**

Poziv hitnoj medicinskoj službi obavlja se uz jednog od sudaca koji tada ima ulogu osobe koja preuzima poziv u hitnoj medicinskoj službi. Hitnu medicinsku službu poziva vođa ekipe.

- **Postupak zbrinjavanja ozljeda**

Ozljede se zbrinjavaju postupcima navedenima u priručniku prve pomoći, repetitoriju i materijalima dostupnim na webu i YouTube kanalu Hrvatskog Crvenog križa.

- **Izbor materijala za zbrinjavanje ozljeda**

Kod zbrinjavanja ozljeda koristi se materijal u torbici i sve što se nalazi na radilištu, a može se koristiti za pružanje prve pomoći.

- **Sterilnost rada, samozaštita**

Poznavanje mjera zaštite i samozaštite natjecatelji pokazuju korištenjem sterilnog materijala i uporabom rukavica. Rukavice se stavljaju prije pristupa na radilište (uključujući i reanimaciju).

- **Opća briga za ozlijeđene: prioritet teže ozlijeđenih kod zbrinjavanja, utopljavanje, položaj, provjera vitalnih funkcija, ublažavanje žeđi**

Uz pružanje postupaka prve pomoći koje zahtijeva određena ozljeda, natjecatelji moraju pokazati i opću brigu za ozlijeđenu osobu: odrediti tko ima prioritet u zbrinjavanju, razgovarati s ozlijeđenom osobom, postaviti ozlijeđenu osobu u odgovarajući položaj, pokriti je dekom, utažiti joj žeđ, provjeravati vitalne životne funkcije.

- **Psihosocijalna podrška (razgovor, ohrabrivanje, stalna briga za ozlijeđene), odnos prema ozlijeđenima**

Psihosocijalna podrška je sastavni dio dobro pružene prve pomoći. Natjecatelji moraju pokazati da zbrinjavaju osobu, a ne samo ozljedu. S ozlijeđenom osobom treba razgovarati, tješiti je, ne ostavljati je samu.

- **Izvješće o radu**

Vođa ekipe po završetku zbrinjavanja ozlijeđenih podnosi izvješće sucu: opis stanja koje su zatekli na radilištu, ozljede svakog od ozlijeđenih i što su u okviru pružanja prve pomoći napravili.

- **Timski rad, ozbiljnost pristupa**

Na radilištu kod zbrinjavanja ozlijeđenih rad je timski. Vođa provjerava sigurnost pristupa, poziva u pomoć, raspoređuje članove ekipe uz ozlijeđene i nadzire cijelu situaciju. Svi članovi ekipe moraju neprekidno sudjelovati u radu, po potrebi pomagati jedni drugima. Pristup poslu cijele ekipe mora biti ozbiljan, kao da se radi o stvarnoj situaciji.

Na jednoj od pozicija u kategoriji mladih provjerava se znanje osnovnog održavanja života - reanimacijski postupak. Provjerava se znanje svakog pojedinog člana ekipe. Elementi koji se ocjenjuju su: **provjera sigurnosti pristupa** (pregledati radilište i postaviti upit sucu prije pristupa lutki, svaki pojedini natjecatelj); **provjera stanja svijesti** (nježno tresti, glasno dozivati); **otvaranje dišnog puta** (zabacivanje glave i podizanje brade); **provjera disanja; poziv u pomoć, poziv hitne medicinske službe** (kad smo utvrdili da je osoba bez svijesti zovemo bilo koga u blizini da nam dođe pomoći, a pozivamo hitnu medicinsku službu kad ustanovimo da ozlijeđena osoba ne diše); **masaža srca; umjetno disanje**. Izvode se dva ciklusa masaže srca i umjetnog disanja.

6. METODOLOŠKI ASPEKTI SOCIOLOŠKOG ISTRAŽIVANJA

6.1. Ciljevi istraživanja

Opći cilj istraživanja u ovom diplomskom radu je evaluacija uspješnosti projekta „Program Hrvatskog Crvenog križa Humane vrednote – Odgoj za humanost“. Između ostalog, cilj je bio analizirati rad Gradskog društva Crveni križ Split, utvrditi razinu povezanosti Gradskog društva Crveni križ Split s matičnim uredom za Republiku Hrvatsku, utvrditi razinu praćenja ciljeva i projekata Gradskog društva Crveni križ Split određenim od strane Međunarodnog odbora Crvenog križa, utvrditi ciljeve, način provedbe i rezultate projekta „Program Hrvatskog Crvenog križa Humane vrednote – Odgoj za humanost“.

6.2. Metode istraživanja i uzorak

Za teorijski dio rada korištena je analiza relevantnih internetskih stranica, nacionalnih strategija i statuta iz područja civilnog društva i institucije Crvenog križa, kako bi se odredile glavne teme i pojmovi te postavili ciljevi empirijskog dijela istraživanja.

U empirijskom dijelu istraživanja (evaluacijsko istraživanje) korištena je mješovita metodologija (promatranje i anketiranje). Za metodu promatranja konstruiran je protokol u kojem su zabilježene informacije relevantne za provedbu Natjecanja mladih HCK. Korištena je i metoda ankete, a za instrument, upitnik koji je sadržavao kombinaciju pitanja zatvorenoga i otvorenoga tipa (vidi poglavlje 10.1.) te je korišten protokol u kojemu su bilježeni odgovori ispitanika (vidi poglavlje 10.2.).

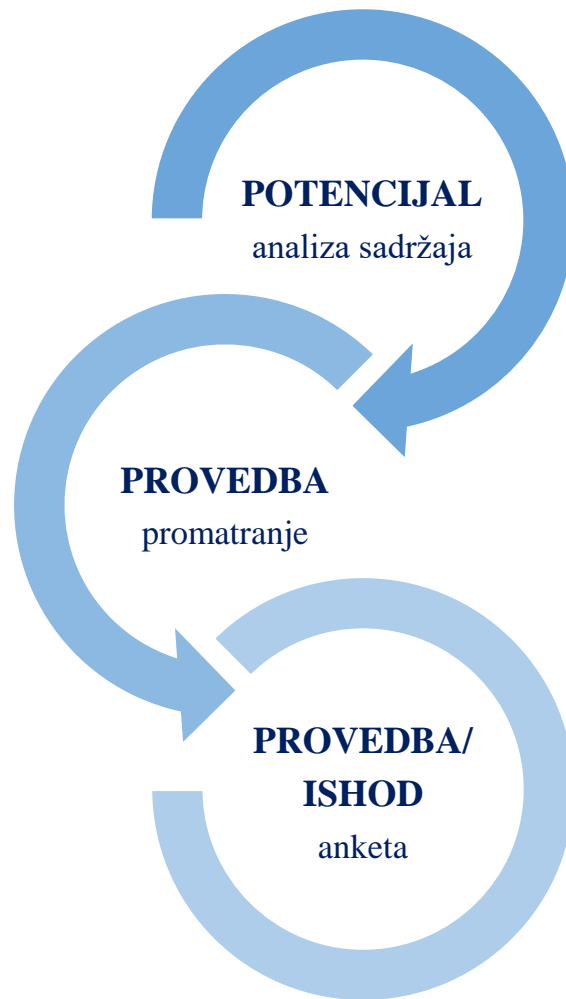
Uzorak unutar istraživanja činili su svi organizatori, volonteri i sudionici Natjecanja mladih HCK. Terenska faza istraživanja provedena je tijekom ožujka (promatranje) i svibnja (anketiranje) 2019. godine, tijekom koje je anketiran prigodni uzorak od ukupno 83 sudionika. Prigodni uzorak je odabran zbog dostupnosti, tj. nedostupnosti ukupnog broja sudionika.

Empirijski podaci su obrađeni, analizirani i interpretirani tijekom srpnja/kolovoza 2019. godine, a dio rezultata istraživanja prikazan je u ovom radu.

U realiziranom sociološkom istraživanju ispitano je niz varijabli, koje su obuhvatile nekoliko relevantnih sadržaja.

Konceptualna i operacionalna shema tih varijabli i indikatora omogućila je sistematsko prikupljanje empirijskih činjenica (vidi sheme u nastavku):

Konceptualna shema

Operacionalna shema

	VARIJABLE	<i>metodološka razina</i>	Pitanja	INDIKATORI
EVALUACIJA PROJEKTNIH AKTIVNOSTI	SOCIO-DEMOGRAFSKE	<i>individualna</i>	1, 2, 3, 4	spol, dob, škola, razred
	POTENCIJAL			analiza relevantnih internetskih stranica, nacionalnih strategija i statuta iz područja civilnog društva i institucije Crvenog križa
	PROVEDBA	<i>grupno/ kolektivna</i>	15, 16, 17, 18, 20, 21, 22	kako su se sudionici osjećali na natjecanju i zašto su se tako osjećali, čime su sudionici bili ne/zadovoljni na natjecanju, mišljenje i doživljaji volontera i djelatnika Crvenog križa od strane sudionika, jesu li materijali dovoljno dobro pripremili sudionike za teorijsku i terensku primjenu znanja, opskrbljenost radilišta potrebnim materijalima, jesu li upute na radilištu bile jasne i razumljive, jesu li sudionici imali dovoljno vremena za odraditi zadatak na radilištu

				<p>kako su se sudionici odlučili o sudjelovanju na natjecanju, kako su se ekipe dogovorile za odabir vođe, jesu li se sudionici nadali naučiti/saznati/raditi nešto posebno, što sudionici misle da je najvažnije što su naučili na natjecanju, jesu li sudionici zadovoljni svojim uspjehom na natjecanju, što sudionici misle koliko je važna tematika ovog natjecanja za njih i njihove prijatelje, smatraju li sudionici da bi mogli primijeniti znanje stečeno prilikom pripreme za ovo natjecanje u „svakodnevnom životu“, smatraju li sudionici da je humanitarni rad važan za izgradnju i razvijanje zajednice i društva u kojem žive, jesu li sudionici bili upoznati sa zdravstvenim obrazovanjem prije ovog natjecanja, jesu li sudionici: upoznati s ljudskim pravima, jesu li naučili nešto novo o prihvaćanju različitosti/stereotipima/predrasudama, znaju li koja ponašanja vode do ovisnosti i kako ih izbjeći, je li raspoloženje među školama bilo prijateljsko, odlažu li otpad na, za to, predviđena mjesta, jesu li usvojili nove životne navike koje pospješuju njihovo zdravlje, jesu li</p>
	ISHOD	<i>individualno/ grupna</i>	5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 19, 23, 24	

	ISHOD	<i>individualno/ grupna</i>	5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 19, 23, 24	naučili nove načine komuniciranja, hoće li nakon natjecanja biti tolerantniji prema svojim kolegama, razumiju li što je život u skladu s prirodom, jesu li njihove ekipe radile timski, kako bi ocijenili svoje znanje o Crvenom križu te humanitarnom i ljudskim pravima, hoće li sudjelovati na natjecanju sljedeće godine i imaju li kakvih komentara
--	--------------	---------------------------------	--	--

7. Empirijski aspekti istraživanja: Natjecanje mladih HCK

Cilj ovog diplomskog rada je istražiti način rada Crvenog križa kroz kontekst kulture i specifičnost slučaja (podružnica Crveni križ Split) te evaluirati uspješnost projekta „Program Hrvatskog Crvenog križa Humane vrednote – Odgoj za humanost“. U svezi s prvim ciljem istraženo je i prezentirano u teorijskom dijelu ovog rada dok je drugi cilj obuhvaćen promatranjem Natjecanja mladih HCK i anketiranjem sudionika.

7.1. Promatranje

Prema programu evaluiranog natjecanja,

23. Gradsko natjecanje mladih Hrvatskog Crvenog križa održalo se 9. ožujka u Osnovnoj školi Visoka – Split. Službeni program se odvijao prema predviđenoj satnici:

10.00 – 10.25 Otvaranje natjecanja – poredavanje ekipa

10.25 – 10.30 Izvlačenje redoslijeda izlazaka na radilišta 5 i 6

10.30 – 11.05 Pismeni dio natjecanja (radilišta 1-4) – kategorija podmladak

11.05 – 11.40 Pismeni dio natjecanja (radilišta 1-4) – kategorija mladi

12.00 – 15.00 Vještine pružanja prve pomoći (radilišta 5-6) – kategorije podmladak i mladi (prema redoslijedu izvučenih brojeva)

15.00 – 15.45 Privremena ljestvica poretka

15.45 Ljestvica konačnog poretka, proglašenje pobjednika i zatvaranje

Natjecanja

Prije izlaska na teren konstruiran je protokol koji je obuhvaćao sljedeće segmente natjecanja:

- **pripremu lokacije** – lokaciji se može pristupiti cestom, lako uočljiva dvorana škole u kojoj se održava natjecanje, ulaz u dvoranu uočljiv i praktičan za velik broj ljudi
- **pripremu resursa za aktivnosti** – ljudski resursi: broj volontera, djelatnika Crvenog križa, redara: 20-25 i materijalni resursi: osigurane torbe za prvu pomoć, sokovi, kava, kolači, sendviči
- **suradnju volontera i djelatnika Crvenog križa** – prijateljski odnosi, koordiniranost u aktivnostima, poštivanje dogovora, druženje glumaca i sudionika (glumaca i sudaca) izvan radilišta
- **poštivanje pravila natjecanja** - ekipe su dobivale jednak tretman od sudaca (i one na početku i one na kraju); volonteri dijele omotnice, u kojima su ispiti, vođama koji ispunjavaju prve listove sa šiframa škola, zatim volonteri dijele testove ostatku ekipe; volonteri kupe testove i vraćaju u omotnice koje se nose sudcima
- **objektivnost u ocjenjivanju** - testovi se pišu prema zaporkama (šiframa); suci dodjeljuju bodove prema već utvrđenim parametrima
- **vođenje aktivnosti** - Crveni križ vodi program, obraćanje na početku; prisutnost TV ekipe, 2 intervjua (na početku i sredini natjecanja); obraćanje predstavnice Agencije za odgoj i obrazovanje (bila prisutna za vrijeme natjecanja i nadgledala); obraćanje pročelnice za socijalnu skrb; detaljne upute za pisanje teorijskog dijela (za podmladak i mlade); I TI MOŽEŠ BITI NEČIJI SUPERHEROJ (frazna na majicama); 3 slučaja po radilištu
- **provedba/realizacija aktivnosti** – Crveni križ fotografira sudionike za vrijeme teorijskog i praktičnog dijela; 10 ekipa po 5 osoba preko dvorane (10 stupaca i 5 redova); vođe ekipa prvi u redu s prslukom Crvenog križa (podmladak); ispražnjene tribine (2 volontera/redara + ja); pitanja – višestruki odabir; nakon završetka podmlatka pauza – priprema za srednje škole (torbe i natpisi škola); 8 sudaca = 2M, 6Ž; ekipe ulaze s rukavicama na rukama i mašući rukama u zraku; nije primijećena kompetitivnost među ekipama; razgovori s unesrećenim kao pri stvarnom slučaju; sudionici pitaju sudce glavna pitanja vezana za scenarij na radilištu; volonteri i suci komuniciraju s glumcima da ih ohrabre i opuste (upute za scenarij); simulirane ozljede (uz boje i prostetiku); 2 volontera uz svako radilište, uvode ekipe na radilište i mjere vrijeme; svaka ekipa ima 20 minuta; vođa ekipe priča sa sudcima na kraju (izvještaj gdje objašnjava postupke); glumci se pojedini izmjenjuju i daju jedni drugima savjete; nakon odrađenog terena timovi diskutiraju o urađenom; kada ekipa završi, posprema radilište i čeka kod kutije za odlaganje otpada na sredini terena i odlazi

kada stigne sljedeća ekipa; sudci obraćaju pažnju i na govor sudionika međusobno i prema ozlijeđenima; ne sugeriraju što da čine, ali odgovaraju na pitanja i ispituju sudionike zašto nešto čine; vođa ekipe uzima podatke u blok (ime, nesreća, stanje); u pauzama između ekipa, volonteri popravljaju scenu; u završnom razgovoru sudci savjetuju što je trebalo drugačije; volonteri skupljaju rezultate od sudaca prije sljedeće ekipe; prije početka scenarija, ekipe daju podatke sudcima; potreban potpuni pregled tijela unesrećenog zbog otkrivanja ozljeda; potrebna preciznost, organiziranost, koncentracija, ozbiljnost, predanost, suosjećanje; volonteri komunikacijom s ekipama pokušavaju smanjiti nervozu; potrebno održavanje stanja unesrećenog (provjera disanja, periferije)

- **prvi dio natjecanja (znanje)** – podmladak – 10 ekipa (11 muškaraca); 4 kruga testova; mladi – 12 ekipa, vođe: 2 muškarca i 10 žena; jedna ekipa potpuno muška
- **drugi dio natjecanja (prva pomoć)** - u isto vrijeme i podmladak i mladi po dvije ekipe (unakrsno raspoređena radilišta); volonteri pripremaju 4 radilišta (tematski različita); 2 sudca po radilištu.

Prilikom promatranja bilo je važno zapisati zapažanja o planovima realizacije projekta koji su podijeljeni u 4 skupine:

- **ostvareni ciljevi projekta** – da, realizirano natjecanje
- **ostvareni rezultati** – da, natjecanje je prošlo bez diskvalifikacije ekipa, svaka ekipa je dobila bodove kao ocjenu svog znanja i rada, bodovi su rangirani na ljestvici konačnog poretka čime se došlo do pobjednika natjecanja (proglašena prva tri mjesta)
- **ostvarena suradnja** – da, ostvarena je suradnja između organizatora natjecanja Crvenog križa i domaćina natjecanja OŠ Visoka; ostvarena je suradnja između Crvenog križa i osnovnih i srednjih škola koje su sudjelovale na natjecanju
- **promjena strategije** – da, 6 član ekipe koji ne piše test izlazi van; pošto su ranije završili 3 krug testova, nakon 4. kruga mogu predati test i izaći iz dvorane (individualno).

Posljednji dio protokola o promatranju sam ostavila za osobna zapažanja koja sam podijelila u 3 skupine:

- **atmosfera** – prijateljsko raspoloženje među školama; jednaka posvećenost i zainteresiranost podmlatka i mladih na natjecanju; ništa nije „sramota“ uraditi ili pitati; međusobno poticanje i motiviranje unutar ekipe i među ekipama; timski i individualni rad na radilištu; podjela zadataka pri zbrinjavanju unesrećenog

- **odnos prema istraživaču** - bilo je potrebno reći volonterima tko sam i što radim zbog pristupa terenu (publika nije prisutna za vrijeme natjecanja); „Ako ti što bude trebalo slobodno pitaj mene ili bilo koga od volontera.“; na pola programa: „Kako ti ide? Treba li ti što pojasniti? (objašnjava postavljanje radilišta); objašnjavanje suradnje Crvenog križa i škola
- **moćni problemi** - promjena ponašanja zbog saznanja da ih se promatra- odgovor: jednako ponašanje prije i nakon saznanja o mojoj ulozi i promatranju; uživljavanje glumaca- realan scenarij ili otežavanje situacije.

(IZVOR: <http://www.crvenikriz-split.com/os>)

7.2. Anketiranje

U anketnom upitniku se željelo doznati kako su sudionici doživjeli provedbu natjecanja i što oni misle koji su ishodi natjecanja.

7.2.1. Strukturalne odrednice ispitanika/-ca

Istraživanjem je obuhvaćeno 83 ispitanika, od kojih je 70 bilo žena (84,3%) i 13 muškaraca (15,7%) (vidi Tablicu 1., u poglavlju 10.3.). Najveći broj ispitanika pripada dobnoj kategoriji od **14 do 16 godina** (63 ispitanika), 13 ispitanika ima 13 godina, četiri ispitanika imaju 17 godina i tri ispitanika imaju 18 godina godina (vidi Graf 1., u poglavlju 10.3.). Što se tiče škole koju ispitanici pohađaju, veći broj ispitanika pohađa **srednju školu** (45 ispitanika), dok 38 ispitanika pohađa osnovnu školu (vidi Tablicu 2., u poglavlju 10.3.). Na pitanje o razredu koji pohađaju, jedan ispitanik nije dao odgovor, ispitanici iz osnovnih škola većim dijelom pohađaju **osmi razred** (23 ispitanika), a njih 15 pohađa sedmi razred. Ispitanici koji pohađaju srednju školu su većim dijelom iz **prvog razreda** (26 ispitanika), zatim prema brojnosti slijedi drugi razred s 14 ispitanika te treći i četvrti razred s po dva ispitanika (vidi Tablicu 1).

Tablica 1. Razred

	frekvencija (f)	postotak (%)
8	23	27.7
7	15	18.1
4	2	2.4
3	2	2.4
2	14	16.9
1	26	31.3
b.o.	1	1.2
<i>ukupno</i>	83	100.0

7.2.2. Evaluacija provedbe natjecanja

Na pitanje kako su se osjećali na natjecanju, ispitanici su imali mogućnost odabira između 13 ponuđenih odgovora, ili napisati sami odgovor (mogućnost više odgovora).

Preko 50% ispitanika je izjavilo kako su se osjećali znatiželjno, ponosno, sretno, uzbuđeno. Po 8 ispitanika je odgovorilo kako se osjećalo iritirano i zbunjujuće, a četiri ispitanika su odgovorila kako im je bilo dosadno (vidi tablicu 2.).

Tablica 2. Kako si se osjećao/-la na ovom natjecanju

	frekvencija (<i>f</i>)	postotak (%)
1. znatiželjno	45	54.2
2. lijepo	33	39.8
3. ohrabreno	23	27.7
4. ponosno	50	60.2
5. sretno	54	65.1
6. zahvalno	18	21.7
7. uzbuđeno	66	79.5
8. važno	11	13.3
9. uzvišeno	8	9.6
10. iritirano	8	9.6
11. dosadno	4	4.8
12. zbunjujuće	8	9.6
13. zabrinuto	18	21.7

Ispitanici su imali mogućnost odgovoriti na ovo pitanje i svojim riječima ili odabrati odgovor nešto drugo -što je odabralo 11 ispitanika. 69 ispitanika nije odlučilo dodatno odgovoriti na pitanje, a preostali broj ispitanika (tri ispitanika) je komentirao sljedeće: ispunjeno, stresno i nezadovoljna organizacijom.

Naredno pitanje je tražilo od ispitanika da ukratko objasne zašto su se tako osjećali. 11 ispitanika nije odgovorilo na postavljeno pitanje, a u nastavku slijedi dio rezultata:

- zbog toga što sam uspjela iako sam se stresirala
- zbog toga što mi je to bilo jedno novo i korisno iskustvo
- zbog timskog rada svoje ekipe s kojim sam jako zadovoljna i druženja s prijateljima te učenja na jako zanimljiv način
- zbog odluke sudaca
- zbog adrenalina
- zato što volim pomagati ljudima
- zato što smo činili humano djelo
- zato što sam radila nešto korisno i dobro
- zato što mi je bilo zanimljivo i upoznala sam nove ljude i naučila nove stvari
- zato što mi je bilo baš lijepo sudjelovati na tom natjecanju i provoditi vrijeme s prijateljima i upoznavajući nove prijatelje
- zato što je to moje prvo natjecanje ovakve tematike
- zato što je atmosfera bila odlična, pokazali smo ono što smo naučili i najvažnije naučili smo kako možemo u stvarnom životu pružiti pomoć, taj dan smo se smijali, zabavljali, družili i učili
- zato jer je bilo jako stresno
- zato
- zabrinuto jer su ljudi plakali nakon radišta, a sretno kad je sve bilo gotovo
- svi djelatnici su nam dali potporu, a i bila sam znatiželjna jer nikad nisam bila na natj. CK
- preveliko uzbuđenje
- po prvi put sam se susrela s ovakvom vrstom natjecanja
- ova natjecanja su obilježila 6 godina moga života, pa se iz toga vidi da mi je jako stalo do toga i da su me obilježili kao osobu; bezbroj osjećaja, bezbroj misli i bezbroj poznanstava vežem uz ova natjecanja, kako negativna tako i pozitivna, to je jedna specifična mješavina emocija iz svih kategorija osjećaja koja me svake godine vraćala njima, jednostavno mi nikad nije bilo dosta, sad kada su natjecateljski dani iza mene, mogu sa sigurnošću reći da najljepše trenutke vežem uz osobe i događaje neposredno, pred tijekom i nakon natjecanja
- nisam inače radila slične stvari
- na natjecanju sam imala mnogo emocija (vjerojatno zbog uzbuđenja)
- ljutito, zbog sudačke odluke koja se ispostavila neispravna
- jer su sudci banda pljačkaša
- jer smo bili odlična ekipa
- jer sam znala da je ovo natjecanje od neke važnosti koja će mi pomoći u životu
- jer sam prisustvovao na nečem jako važnom

- jer sam naučila nešto što će mi definitivno trebati u životu, atmosfera tijekom natjecanja bila je odlična
- jer sam imala "moć" kako bih pomogla drugima u nevoljama
- jer je u nekim situacijama teško odlučiti što napraviti u kratkom roku
- iz razloga što sam svjesna svojih mogućnosti i drago mi je da mogu pomoći ako sam u stanju
- bio sam sretan zbog stečenog znanja, ali i zabrinuto zbog pretjerane količine povijesti HCK
- bilo je to nešto novo u životu i bila sam jako uzbuđena
- bila sam ponosna na svoju ekipu i na sebe, uzbuđena da pokažemo znanje i sposobnost, ali iritirana sudcima koji su bili živčani od samog početka natjecanja.

Također, ispitanici su istaknuli čime su posebno bili zadovoljni na natjecanju. 56.6% ispitanika je izjavilo da su najviše zadovoljni korisnošću natjecanja (47 ispitanika), zatim organizacijom (12 ispitanika), aktivnostima (10 ispitanika) te nečim drugim 7 ispitanika, a 7 ispitanika je odlučilo ne odgovoriti na postavljeno pitanje (vidi Tablicu 3., u poglavlju 10.3.).

Pitanje čime nisu bili zadovoljni na natjecanju bilo je otvorenog tipa te su ispitanici odgovorili sljedeće:

- u prvoj pomoći, koja bi trebala biti skup pravila za spašavanje života bilo je i previše nedoumica i svađa između sudaca i doktora, previše pitanja na koja bi svatko dao drugačiji odgovor, pa bez obzira na to koliko puta ponovili i izvježbali sve, uvijek se našlo nekoliko sudaca i doktora koji se nisu slagali s našim načinom rada, i na to bi gubili bodove; svjedočila sam i brojnim prepisivanjima, namještenim natjecanjima, bila sam u više situacija žrtva sudaca koji su odlučili nervozu istresti na natjecatelje (a ja kao vođa ekipe uvijek sam bila u direktnoj komunikaciji sa sudcima), također je u puno situacija njihova nepažnja dovela do gubitka bodova jer nisu gledali i pomno pazili kad bi zbrinjavali ozljedu pa bi kasnije tvrdili da određeni postupak nismo napravili...
- znanjem ekipe
- vremenom potrebnim za donošenje rezultata
- varanjem
- trebali smo dugo čekati
- trajalo je dugo
- testovima
- sa svojim timom
- rezultatima
- rezultati su pravi samo kod prvih ekipa, vrlo brzo se saznaju sve ozljede
- puno smo čekali na naš red za radilište
- pretjerana količina teorije (povijesti) o Crvenom križu
- ostalim ekipama
- organizacijom, prostorom
- organizacijom, društvom i volonterima
- organizacijom i određenim timovima
- odlukama sudaca na radilištu
- nisu objasnili sve šta su trebali, organizacijom
- nisam bila zadovoljna uspjehom
- nisam bila zadovoljna prevelikom napetosti između škola i time što na gradskim i županijskim natjecanjima veći postotak

- nosi dio povijesti CK umjesto teorije i praktičnog dijela prve pomoći koji je puno važniji
- nekim ljudima
  - na natjecanju nisam bila zadovoljna netimskim ponašanjem nekih ekipa i njihovom žudnjom za prvim mjestom
  - možda je malo predugo trajalo, što mi čak i nije toliko smetalo jer smo se zabavljali
  - ishodu i nepoštivanju pravila
  - iako znam da treba vremena da prođu ekipa po ekipa, po meni su mogli osmisliti nekakvu dodatnu radionicu da okupiraju
- druge natjecatelje da vrijeme prođe brže dok ne bude njihov red
  - hranom
  - družili smo se sa srednjoškolcima jer su nas osnovnoškolci gledali kao konkurenciju/protivnike
  - drugim natjecateljima koji su bili bezobrazni i organizacijom
  - bodovanjem - davanjem jednake važnosti teoriji i praksi
  - bilo je varanja koje nije bilo kažnjeno
  - "timskim radom".

Uz prikazani dio rezultata 10 ispitanika nije odgovorilo na postavljeno pitanje.

U dijelu o tome kako su sudionici doživjeli provedbu natjecanja cilj je bio vidjeti kako bi ispitanici opisali djelovanje volontera i djelatnika Crvenog križa. Najveći broj ispitanika je odgovorio (u postotku od 79.5%) kako su volonteri na jasan i razumljiv način upoznali sudionike sa sadržajem i planom natjecanja (66 ispitanika), 69.9% ispitanika je odgovorilo kako su volonteri poticali sudionike i pružali podršku kada je bilo potrebno, 10 ispitanika je kako su volonteri stvarali napetost i nervozu za vrijeme natjecanja, a 8 ispitanika smatra da volonteri nisu bili tu kada su ih trebali (vidi Tablicu 3).

Tablica 3. Kako bi opisao/-la volontere i djelatnike Crvenog križa

	volonteri su na jasan i razumljiv način upoznali sudionike sa sadržajem i planom natjecanja	volonteri su poticali sudionike i pružali podršku kada je bilo potrebno	volonteri nisu bili tu kada sam ih trebao/la	volonteri su stvarali napetost i nervozu za vrijeme natjecanja
frekvencija (f)	66	58	8	10
postotak (%)	79.5	69.9	9.6	12

Ispitanici su imali mogućnost odgovoriti na ovo pitanje i svojim riječima ili odabrati odgovor nešto drugo -što su odabrala tri ispitanika. 70 ispitanika nije odlučilo dodatno odgovoriti na pitanje, a preostali broj ispitanika (10 ispitanika) je komentirao sljedeće:

- bili su savršeni prijatelji i učitelji
- kratki, jasni, ljubazni
- volonteri su bili super prijatelji
- volonteri su odlični
- zezanje (na dobar način)
- nisu objasnili sve što su trebali (4x)
- određeni djelatnici su bili nepristojni.

Za provedbu natjecanja je bilo važno doznati smatraju li ispitanici da su ih **materijali** dovoljno dobro pripremili za teorijsku i terensku primjenu znanja. 62.7% (52) ispitanika smatra da su materijali u potpunosti odgovarajući i da su ih pripremili za natjecanje, 28.9% (24 ispitanika) da su ih materijali djelomično dobro pripremili, dva ispitanika smatraju da materijali nisu pružili dovoljno dobru pripremu za natjecanje, četiri ispitanika ne znaju ili nisu u stanju procijeniti, dok jedan ispitanik nije odgovorio na postavljeno pitanje (vidi Tablicu 4).

Tablica 4. Jesu li te materijali dovoljno dobro pripremili za teorijsku i terensku primjenu znanja

	frekvencija (f)	postotak (%)
ne znam, ne mogu procijeniti	4	4.8
ne	2	2.4
da, djelomično	24	28.9
da, u potpunosti	52	62.7
b.o.	1	1.2
ukupno	83	100.0

Posljednje pitanje u „bloku provedba/ishod“ (vidi operacionalnu i konceptualnu shemu) tražilo je od ispitanika da se izjasne o tri tvrdnje preko skale: da, u potpunosti; da, djelomično; ne i ne znam/ne mogu procijeniti.

Prva tvrdnja je glasila -na radilištu sam imao/-la sav potrebni materijal- gdje su ispitanici u postotku od 86.7% (72 ispitanika) odgovorili da su u potpunosti imali sav materijal, 6% (pet ispitanika) ne zna ili ne može procijeniti je li na radilištu imao/-la sav potrebni materijal, četiri ispitanika su odgovorili s da i djelomično, dok dva ispitanika nisu odgovorila na ovo pitanje (vidi Tablicu 4).

Druga tvrdnja je glasila -na radilištu sam jasno razumio/-la što se od mene i moje ekipe tražilo- na što ispitanici u postotku od 42.2% (35 ispitanika) odgovaraju s da, djelomično, 39,8% (33 ispitanika) s da, u potpunosti, 12% (10 ispitanika) odgovara s ne, četiri ispitanika ne mogu procijeniti i jedan ispitanik nije odgovorio na pitanje (vidi Tablicu 4).

Naposljetku, treća tvrdnja je glasila -na radilištu sam imao/-la dovoljno vremena za odraditi zadatak- a ispitanici su odgovorili da u postotku od 54.2% (45 ispitanika) su imali u potpunosti dovoljno vremena, 28.9% (24 ispitanika) su djelomično imali dovoljno vremena, 11 ispitanika su odgovorili kako nisu imali dovoljno vremena za odraditi zadatak, dva ispitanika ne znaju ili ne mogu procijeniti jesu li imali dovoljno vremena dok jedan ispitanik nije odgovorio na postavljeno pitanje (vidi Tablicu 4).

Tablica 4. Na radilištu sam

	da, u potpunosti	da, djelomično	ne	ne znam, ne mogu procijeniti	b.o.	ukupno
1. imao/la sav potrebni materijal	72	4	/	5	2	83
2. jasno razumio/la što se od mene i moje ekipe tražilo	33	35	10	4	1	83
3. imao/la dovoljno vremena za odraditi zadatak	45	24	11	2	1	83

7.2.3. Evaluacija ishoda natjecanja

Pored provedbe natjecanja bilo je važno saznati koji su ishodi natjecanja, a što je ispitano kroz naredna pitanja. Zanimalo me kako su se ispitanici odlučili sudjelovati na Natjecanju mladih HCK. Od ponuđenih odgovora, 80.7% ispitanika je odgovorilo da je sam/-a donio/-a odluku o sudjelovanju na natjecanju (67 ispitanika), 7 ispitanika je odlučilo sudjelovati na nagovor prijatelja, 6 ispitanika na nagovor nastavnika/-ce, profesora/-ce, dok su tri ispitanika odgovorila kako je nešto drugo utjecalo na njihovu odluku o sudjelovanju (vidi Tablicu 4., u poglavlju 10.3.). Ispitanici su upitani i o načinu kako su se odlučili za vođu ekipe gdje su 54 ispitanika odgovorila kako je vođa ekipe nominiran i izglasan od strane ekipe, 9 ispitanika je odgovorilo kako se vođa sam prijavio, a 8 ispitanika je izjavilo kako je vođu izabrao nastavnik/-ca, profesor/-ca. 12 ispitanika je odgovorilo kako se vođa bira na neki drugi način (vidi Tablicu 5).

Tablica 5. Kako ste se odlučili za vođu ekipe

	frekvencija (<i>f</i>)	postotak (%)
nešto drugo	12	14.5
nastavnik/-ca, profesor/-ica je odabrao/-la vođu ekipe	8	9.6
vođa ekipe je nominiran i izglasan od strane ekipe	54	65.1
vođa ekipe se sam prijavio	9	10.8
ukupno	83	100.0

Na pitanje jesu li se nadali nečim posebnom naučiti/saznati/raditi na Natjecanju mladih HCK, ispitanici odgovaraju:

- znala sam da ću tamo steći znanje i dobro se zabaviti
- željela sam naučiti pružati prvu pomoć osobi u nevolji jer ako sam u stanju pomoći rado ću pomoći i nitko mi ne može platiti to zadovoljstvo kada pomognem
- sve sam naučila što sam imala u planu
- praktične vježbe pružanja prve pomoći
- posebnom ne, samo osnovama prve pomoći
- pomoći unesrećenima
- pomoći nekome u nevolji
- ne, samo mi je bilo zabavno
- ne baš, bio sam prije
- naučiti pomoći unesrećeniku

- naučiti kako nekome pomoći u hitnom slučaju
- naravno, i predviđanja su se ispunila
- nadao sam se većem broju praktičnih vježbi
- nadala sam se znanju koje bi mi moglo koristiti kasnije u životu
- nadala sam se naučiti pružati prvu pomoć, putovati i upoznati nove ljude
- nadala sam se naučiti općenite osnove pri pružanju prve pomoći te čak i neke kompliciranije poteze te sam uz pomoć ove "nastave" bila uspješna
- nadala sam se naučiti kako spasiti nečiji život
- nadala sam se i željela sam naučiti nešto novo, upoznati posebne ljude, i sve su mi se želje ispunile
- logično, da
- jesam, željela sam naučiti kako spasiti život i pomoći pa sam se poslije natj. prijavila za volontere
- htjela sam naučiti reanimaciju
- da, zato što nisam imao prije iskustva s tim
- da, reanimirati
- da ću steći znanje i upoznati novo društvo
- bilo je baš onako kako sam i očekivala.

Uz prikazani dio rezultata tri ispitanika nisu odgovorila na pitanje.

Jedno od najrelevantnijih pitanja za sam cilj projekta jeste pitanje što ispitanici misle da je **najvažnije što su naučili na natjecanju** te je pitanje postavljeno u otvorenom obliku gdje su ispitanici odgovarali sljedeće:

- znanje prve pomoći
- zajedništvo ekipe, kako spasiti život i kako misleći da nekome pomazemo, bez prave obuke, zapravo možemo ugroziti život
- važnost dobrog timskog rada
- točni datum kada je osnivač Crvenog križa osnovao Crveni križ
- timski rad, humane vrednote, prvu pomoć
- strpljenje i da treba ostati smiren kako bi se uspjelo pomoći
- sposobnost da pomognem nekome kada je pomoć potrebna
- spasiti nečiji život
- reanimacija i zaustavljanje krvarenja
- psihosocijalna pomoć unesrećenoj osobi
- prva pomoć te se mogu snaći u životnim prilikama i pomoći ljudima u nevolji
- pružiti pomoć unesrećenoj osobi
- procijenit ranu
- prijateljstvo
- pomoći unesrećenim i ozlijeđenim osobama
- pomoći ljudima u nevolji
- nemoguće je izdvojiti, od same činjenice da imam sposobnost nekome spasiti život, do toga da to i jesam napravila u nekoliko situacija, od učenja kako se nositi sa stresom do prenošenja znanja drugima, od podizanja samopouzdanja i lakšem prilasku ljudima do vođenja i mentoriranja brojnih učenika, lista nema kraja

- naučila sam ublažiti bol, spasiti život i raditi u timu
- naučila sam da je humanost i solidarnost ono što čovjeka čini sretnim i ispunjenim
- kako pravilno pružiti prvu pomoć i pomoći unesrećenoj osobi
- kako postupati u kritičnim situacijama
- kako biti vođa
- funkcioniranje u ekipi
- da treba pomoći drugima, posebno u teškim situacijama
- da se u situaciji ne treba paničariti te da uvijek treba dati sve od sebe, također je i važno prisjetiti se svega što treba napraviti u situaciji
- bočni položaj

Uz prikazani dio rezultata jedan ispitanik nije odgovorio na pitanje.

Također, važno je bilo ispitati koliko su sami sudionici zadovoljni svojim uspjehom na natjecanju. 55.4% (46 ispitanika) je odgovorilo kako su djelomično zadovoljni svojim uspjehom, 32.5% (27 ispitanika) je u potpunosti zadovoljno, dok je 10 ispitanika izjavilo kako nisu zadovoljni svojim uspjehom na natjecanju (vidi Tablicu 6).

Tablica 6. Jesi li zadovoljan/-na svojim uspjehom na natjecanju

	frekvencija (f)	postotak (%)
ne	10	12.0
da, djelomično	46	55.4
da, u potpunosti	27	32.5
ukupno	83	100.0

Pošto ovaj oblik natjecanja, i znanje koje sudionici stječu pripremom za natjecanje, pripada izvanškolskim aktivnostima može se zaključiti da sudionici prepoznaju potrebu za dodatnim saznanjima te su odgovori na pitanje **-koliko je važna tematika ovog natjecanja za tebe i tvoje prijatelje** pokazali da 72.3% (60 ispitanika) smatra da su ove teme u potpunosti važne, 24.1% (20 ispitanika) smatra da su djelomično važne, dok dva ispitanika ne mogu procijeniti koliko su te teme važne za njih, a jedan ispitanik smatra da tematika ovog natjecanja nije važna za njega i njegove prijatelje (vidi Tablicu 5., u poglavlju 10.3.). S obzirom na prethodno pitanje, htjela sam još detaljnije vidjeti kakvi su stavovi ispitanika o humanitarnom radu. Stoga je postavljeno pitanje tražilo od ispitanika da odgovore **-smatraju li da je humanitarni rad**

važan za izgradnju i razvijanje zajednice i društva u kojem žive. 95.2% (79 ispitanika) je odgovorilo kako smatraju da je humanitarni rad jako važan za izgradnju i razvoj, a četvero ispitanika je odgovorilo kako ne znaju, ili ne mogu procijeniti važnost takvog oblika rada (vidi Tablicu 6., u poglavlju 10.3.).

Upravo zbog tematike natjecanja i važnosti njene primjene u životu, zanimalo me jesu li ispitanici bili upoznati sa zdravstvenim obrazovanjem prije ovog natjecanja. Na to pitanje su ispitanici odgovorili kako su, u postotku od 63.9% (53 ispitanika), upoznati s takvim oblikom obrazovanja „iz života“, 11 ispitanika je odgovorilo kako ranije nisu bili upoznati sa zdravstvenim obrazovanjem, 10 ispitanika je izjavilo kako su upoznati s tematikom jer su to učili u školi, dok 9 ispitanika ne može procijeniti svoju upoznatost s tematikom prije ovog natjecanja (vidi Tablicu 7., u poglavlju 10.3.). Bez obzira na to jesu li bili ranije upoznati s ovakvom vrstom obrazovanja, ispitanici su u postotku od 80.7% (67 ispitanika) izjavili kako smatraju da bi mogli primijeniti znanje stečeno prilikom pripreme za ovo natjecanje u „svakodnevnom životu“, 18.1% (15 ispitanika) smatra da bi možda mogli primijeniti stečeno znanje, a jedan ispitanik nije odgovorio na postavljeno pitanje (vidi Tablicu 7).

Tablica 7. Smatraš li da bi mogao/-la primijeniti znanje stečeno prilikom pripreme za ovo natjecanje u "svakodnevnom životu"

	frekvencija (f)	postotak (%)
možda	15	18.1
da	67	80.7
b.o.	1	1.2
ukupno	83	100.0

S obzirom na to da je ova anketa provedena nakon Natjecanja mladih HCK, zanimalo me kako bi ispitanici ocijenili svoje znanje nakon što je natjecanje prošlo. Ispitanici su mogli ocijeniti svoje znanje na ljestvici od: 1-nedovoljno, 2-dovoljno, 3-dobro, 4-vrlo dobro i 5-odlično.

Ocjena znanja je podijeljena u 4 kategorije, a prva kategorije je bila znanje o Međunarodnom pokretu Crvenog križa i Crvenog polumjeseca. 38.6% (32) ispitanika je svoje znanje ocijenilo s vrlo dobrom ocjenom, 28.9% (24) ispitanika je dalo odličnu ocjenu, 22 ispitanika su ocijenili

svoje znanje kao dobro, jedan je ispitanik dao ocjenu dovoljan, dva ispitanika ocjenu nedovoljan i dva ispitanika nisu odgovorila na pitanje (vidi Tablicu 8., u poglavlju 10.3.).

Druga kategorija obuhvaća znanje o Hrvatskom Crvenom križu, a ocjene su bile sljedeće: 44.6% (37) ispitanika daje ocjenu vrlo dobar, 36.1% (30) ispitanika daje ocjenu odličan, 8 ispitanika ocjenjuje svoje znanje kao dobro, četiri ispitanika kao dovoljno te po dvoje ispitanika smatra kako je znanje nedovoljno, ili nisu odgovorili na pitanje (vidi Tablicu 8., u poglavlju 10.3.).

Treća kategorija je znanje o međunarodnom humanitarnom pravu gdje su ocjene u najvećem postotku (39.8%) odlične, (33.7%) vrlo dobre, 16.9% dobre, dok četiri ispitanika smatraju da je znanje tek dovoljno, a po dvoje ispitanika da je znanje nedovoljno, ili nisu odgovorili na pitanje (vidi Tablicu 8., u poglavlju 10.3.).

Četvrta i posljednja kategorija je tražila ocjenu znanja o ljudskim pravima gdje je 51 ispitanik dao svom znanju ocjenu odličan, 26 ispitanika ocjenu vrlo dobar te po dvoje ispitanika ocjene dobar, dovoljan i dva ispitanika nisu odgovorila na postavljeno pitanje (vidi Tablicu 8., u poglavlju 10.3.).

U odnosu na sadržaj materijala koje su ispitanici imali dostupnim za pripremu ovog natjecanja izdvojila sam nekoliko tvrdnji gdje sam tražila od ispitanika da svoje mišljenje izraze prema ljestvici slaganja: 1-uopće se ne slažem, 2-uglavnom se ne slažem, 3-niti se slažem niti se ne slažem, 4-uglavnom se slažem, 5-apsolutno se slažem. Osim tvrdnji kojima se prepoznaju stavovi ispitanika i njihovog razumijevanja gradiva i tematike koju su trebali usvojiti za natjecanje, bilo je i nekoliko tvrdnji o njihovom doživljaju natjecanja.

Prva tvrdnja je glasila “Upoznat/-a sam s ljudskim pravima i njihovoj primjeni u „svakodnevnom životu“, na koju je 47% (39) ispitanika odgovorilo kako se uglavnom slažu, 41% (34) kako se apsolutno slažu, pet se niti slaže niti ne slaže, tri ispitanika se uglavnom ne slažu, a dva se uopće ne slažu (vidi Tablicu 8).

S drugom tvrdnjom prema kojoj „Na ovom natjecanju sam naučio/-la nešto novo o prihvaćanju različitosti/stereotipima/predrasudama“ apsolutno se slaže 45.8% (38) ispitanika, 20.5% (17) se uglavnom slaže, 10 se niti slaže, niti ne slaže, pet ispitanika se uglavnom ne slaže te se 15.7% (13) uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom (vidi Tablicu 8).

Više od polovice ispitanika (54,2%) se apsolutno slaže s **trećom tvrdnjom** koja je glasila „Znam koja ponašanja vode do ovisnosti i kako ih izbjeći, a 36.1% (30) ispitanika se uglavnom slaže, pet se niti slaže, niti ne slaže, dva se uglavnom ne slažu dok se jedan ispitanik uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom (vidi Tablicu 8).

Oko trećine ispitanika (37,3% ili 31) se apsolutno slaže da je raspoloženje među školama na natjecanju je bilo prijateljsko, kako je glasila **četvrta tvrdnja**, dok oko četvrtine (25.3% ili 21 ispitanik) se uglavnom slaže, 20.5% (17) se niti slaže, niti ne slaže s navedenom tvrdnjom, šest ispitanika se uglavnom ne slaže te se 8 ispitanika uopće ne slaže s tvrdnjom (vidi Tablicu 8).

U odnosu na problematiku okoliša, odnosno komunalnog otpada postavljena je **peta tvrdnja**, koja je glasila „Obraćam pažnju na to da ne bacam otpatke izvan za to predviđenih mjesta“. S ovom tvrdnjom se apsolutno slaže 42.2% (35) ispitanika, 38.6% (32) se uglavnom slaže, devet ispitanika se niti slaže, niti ne slaže, a šest ispitanika se uglavnom ne slaže te se jedan ispitanik uopće ne slaže s tvrdnjom (vidi Tablicu 8).

Šesta tvrdnja glasila je „Nakon pripreme za ovo natjecanje usvojila sam nove životne navike koje pospešuju moje zdravlje“, prema kojoj se 38.6% (32) ispitanika očitovalo da se uglavnom slažu s navedenom tvrdnjom, a oko četvrtine (25.3% ili 21 ispitanik) se apsolutno slaže, 21.7% (18) ispitanika se niti slaže, niti ne slaže te se po šest ispitanika uglavnom ili uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom (vidi Tablicu 8).

Nešto više od trećine ispitanika se apsolutno slaže sa **sedmom tvrdnjom**, da je sudjelovanjem na ovom natjecanju naučio/-la nove načine komuniciranja (verbalno, neverbalno), odnosno njih 33.7% (28 ispitanika), nešto manje, odnosno 30.1% (25) se uglavnom slaže s tvrdnjom, 16.9% (14) se niti slaže niti ne slaže s navedenom tvrdnjom, sedam ispitanika se uglavnom slaže, a osam se uopće ne slaže dok jedan ispitanik nije odgovorio na pitanje (vidi Tablicu 8).

„Nakon ovog natjecanja bit ću tolerantniji/-a prema svojim prijateljima“ glasila je **osma tvrdnja** s kojom se uglavnom slaže 37.3% (31) ispitanika se apsolutno slaže 27.7% (23) ispitanika, 21.7% (18) se niti slažu, niti ne slažu, četiri ispitanika se uglavnom ne slažu dok se sedam ispitanika uopće ne slažu s navedenom tvrdnjom (vidi Tablicu 8).

U svezi s **potencijalnom dimenzijom njihove** ekološke svijesti nešto više od trećine (37.3% ili 31 ispitanik) se apsolutno slaže s **devetom tvrdnjom** -Razumijem što je život u skladu sa prirodom-, a nešto manje, odnosno 33.7% (28) ispitanika) se uglavnom slažu, 20,5% (17) se niti slaže, niti ne slaže, tri ispitanika se uglavnom ne slažu, a četiri ispitanika se uopće ne slažu s navedenom tvrdnjom (vidi Tablicu 8).

Njihov doživljaj i prepoznavanje timskog rada tijekom provedbe projekta **procjenjen je pomoću desete tvrdnje** - Moja ekipa je imala timski rad na natjecanju-, s kojom se apsolutno slaže 68.7% (57) ispitanika), 16.9% (14) se uglavnom slažu, pet ispitanika se niti slažu niti ne slažu, tri se uglavnom slažu, a četiri ispitanika se uopće ne slažu s navedenom tvrdnjom (vidi Tablicu 8).

Tablica 8. Izrazi stupnja slaganja sa tvrdnjama (frekvencija)

	apsolutno se slažem	uglavnom se slažem	nit se slažem, nit se ne slažem	uglavnom se ne slažem	uopće se ne slažem	<i>b.o.</i>	<i>ukupno</i>
1. Upoznat/a sam sa ljudskim pravima i njihovoj primjeni u "svakodnevnom životu"	34	39	5	3	2	/	83
2. Na ovom natjecanju naučio/la sam nešto novo o prihvaćanju različitosti/ stereotipima/predrasudama	38	17	10	5	13	/	83
3. Znam koja ponašanja vode do ovisnosti i kako ih izbjeći	45	30	5	2	1	/	83
4. Raspoloženje među školama na natjecanju je bilo prijateljsko	31	21	17	6	8	/	83
5. obraćam pažnju na to da ne bacam otpatke izvan za to predviđenih mjesta	35	32	9	6	1	/	83
6. Nakon pripreme za ovo natjecanje usvojio/la sam nove životne navike koje pospješuju moje zdravlje	21	32	18	6	6	/	83
7. Sudjelovanjem na ovom natjecanju naučio/la sam nove načine komuniciranja (verbalno, neverbalno)	28	25	14	7	8	1	83
8. Nakon ovog natjecanja bit ću tolerantniji/a prema svojim prijateljima	23	31	18	4	7	/	83
9. Razumijem šta je život u skladu sa prirodom	31	28	17	3	4	/	83
10. Moja ekipa je imala timski rad na natjecanju	57	14	5	3	4	/	83

Zadnja dva pitanja u upitniku sam odlučila konstruirati kao otvorena pitanja kako bi ispitanici mogli svojim riječima odgovoriti i objasniti svoj odgovor te napisati komentar na materijale, natjecanje (provedbu/organizaciju), volontere, Crveni križ, itd., ako ga imaju.

Jedno od tih pitanja je bilo **-hoćeš li i sljedeće godine sudjelovati na ovom natjecanju-** na što su ispitanici odgovarali sljedeće:

- završila sam srednju školu tako da više nemam mogućnosti natjecati se, ali ću sljedeće godine biti dio ekipe koja sudjeluje na natjecanju u pružanju prve pomoći na području cijele Europe
- vjerojatno ne, zbog nedostatka vremena i osobne usredotočenosti na druge stvari
- po pravilu ne mogu sljedeće godine, ali idući put kad budem mogao, hoću
- pa kada bi mogla bi, zato što smo na primamljiv način naučili o pružanju pomoći, bilo je odlično što smo ekipno radili, što nismo bili opterećeni rezultatima već nam je bilo najvažnije da damo sve od sebe
- neću, jer sljedeće godine novi učenici će imati priliku sudjelovati da ne budu uvijek isti
- ne, želim dati priliku drugim učenicima
- ne, želim biti lutka
- ne, zato što svoje mjesto prepuštam novim prvašima koji se još nisu upoznali s prvom pomoći, a budući da ja jesam mislim da ne bi bilo fer da ja učim nešto po drugi put dok netko to nije učio još nijedan put. poanta je da učimo kako spasiti tuđi život, a ne kako osvojiti što bolje mjesto
- ne, zato što se moja škola ne natječe iduće godine
- ne, zato što nemamo biologiju
- ne, sudjelujem za 2. god.
- ne, nisam u mogućnosti
- ne, ne da mi se
- ne, ne sviđa mi se
- ne, naučio sam prvu pomoć, ali mi se ne da učiti povijest
- ne, mislim da mi treba godina pauze
- ne, jer ne želim biti vođa, a nema dovoljno kvalificiranih učenika za biti vođa
- ne, idem u srednju
- ne, htjela bih pomoći u pripremi ekipe za natjecanje
- ne znam, s obzirom da samo jedan iz ekipe može ponovo sudjelovati
- ne znam
- ne vjerujem, ali vrlo moguće
- ne mogu, jer će sljedeće godine novi sedmi razredi imati priliku za naučiti i otići na natjecanje iz prve pomoći
- nadam se da hoću zato što mi je i ove godine bilo zabavno i lijepo
- htjela bih sudjelovati i sljedeće godine, ali moja škola svake godine mijenja grupe, tako da nisam u mogućnosti ići na sljedeće natjecanje :(
- hoću, jer želim naučiti nešto novo i zabaviti se
- da, zbog toga što mi se sviđa ovakva vrsta natjecanja
- da, zbog novih iskustava i lijepo provedenog vremena
- da, zbog druženja i upoznavanja

- da, zavoljela sam ovo natjecanje i htjela bih steći još novih iskustava i znanja
- da, zato što mislim da je važno i jako lijepo pomagati ljudima
- da, zato što mislim da je pomaganje ljudima savršeno
- da, zato što je to jako prekrasno iskustvo
- da, zanimljivo iskustvo
- da, volim istraživati nove stvari i pomagati
- da, usrećuje me pomagati
- da, svidjelo mi se
- da, rado, ali ne smijem
- da, možda, nisam sigurna
- da, jer želim steći još znanja
- da, jer želim ostvariti svoj cilj
- da, jer želim biti bolja
- da, jer mi je bilo super i želim ponovno osjetiti taj osjećaj
- da, jer je ovo znanje jako korisno i uz to što učimo upoznajemo i super ljude
- da, jer je korisno u svakom pogledu
- da, jer je jako zanimljivo, zabavno i poučno
- da, jer im želim utvrditi njihove greške
- da, da obnovim svoje znanje.

Uz prikazani dio rezultata pet ispitanika nije odgovorilo na pitanje.

I posljednje pitanje je bio prostor za ispitanike gdje je predviđeno da zapišu svoj doživljaj, primjedbu, pohvalu, ili bilo što drugo što nije bilo obuhvaćeno prethodnim pitanjima. Komentari ispitanika su sljedeći:

- zahvalna sam na ovoj prilici i bilo je super
- zadovoljna sam iskustvom, definitivno bih sve to ponovno radila
- veliki pozdrav našim volonterima i prijateljima
- velik pozdrav najboljim volonterima
- uvijek postoji mogućnost za napredak. nikada ne treba odustati, samo ustati još jači
- treba poboljšati volontere i njihovu zanimaciju
- svi volonteri koji su nam pomogli u pripremi za natjecanje su me inspirirali da nastavim volontirati u hck i jako sam zahvalna
- sudjelovanje na ovom natjecanju je bilo jako zabavno, naučio sam puno stvari i upoznao puno dragih ljudi
- sudjelovanje na ovom natjecanju bilo je stvarno zabavno i upozнала sam puno dragih ljudi
- sudci su korumpirani
- suci na natjecanju bi trebali biti oni koji nisu iz gradskog crvenog križa, mislim da bi to pridonijelo nepristranosti i da bi trebali raditi na tome da smanje napetost i svoju iznerviranost jedni među drugima
- sretno našim volonterima i prijateljima
- premda nisam ostvarila sve što sam htjela na ovim natjecanjima, i iako vežem neka neugodna iskustva vezana uz sudce i doktore, nemjerljivo sam narasla kao osoba, u moralnom i društvenom smislu, zbližila se s ljudima iz cijele hrvatske i od članova svih svojih ekipa dobila prijatelje za cijeli život. tako da svih potičem uvijek da se okušaju i probaju, svakako će izaći na dobro

- pozdrav cijenjenoj nastavnici zorani županović
- nije bitno pobijediti, bitno je da naučimo nešto novo i da se zabavimo
- natjecanje je jako korisno, svidjelo mi se. preporučila bih svakome da isproba
- natjecanje je jako korisno i poučno, uz dozu zabave nauči se mnogo toga
- natjecanje hck-a je odlično
- natjecanje "Crveni križ" je jedno super iskustvo, voljela bih poticati još više ljudi da sudjeluju
- nastavite sa svojim predivnim radom
- nastavite s programom, pomaže svim sudionicima na mnoge načine
- možda malo lakši testovi sljedeće godine i lakša radilišta, hvala na svemu :)
- moje mišljenje je da bi se prva pomoć trebala uvesti kao glavni predmet u školi
- mislim da trebate uzeti volontere koji će nas više naučiti i više raditi sa nama
- mislim da se ovo natjecanje treba provoditi svake god. te da se svi mogu prijaviti svake god., a ne samo 1 član ekipe
- mislim da je veliki problem što povijesni dio nosi veći postotak od praktičnog dijela koji je cilj natjecanja iz prve pomoći, smatram da to razočara veliki broj natjecatelja. bitnije je znati spasiti život nego napamet izrecitirati godine i povijest pokreta što će ionako svi kasnije zaboravit
- mislim da bi volonteri trebali biti iskusniji i trebali bi poboljšati njihov rad
- mislim da bi volonteri trebali biti iskusniji i imati puno veće znanje
- mislim da bi svi trebali nastojati pomoći društvu u kojem živimo
- dobro iskustvo, super da se organizira, a bilo bi najbolje da se prva pomoć predstavlja u školama kao obavezni "predmet" tj. tečaj isto kao i teorija
- crveni križ je jedno jako dobro iskustvo, no ne možemo ponoviti sljedeće godine iako bih voljela
- bilo je odlično
- bilo je korisno i zabavno te želim izraziti zahvalnost svim volonterima
- bilo je jako zabavno
- bilo je dobro na natjecanju, malo je dugo trajalo, ali sam se dobro provela
- bila sam uzrujana zbog toga kako neki sudci nisu znali naše skripte i načine koje smo mi učili, nego skroz nešto drugo
- biće bolje :)
- sretno na diplomskom :) .

Ovo mjesto za komentare nisu iskoristila 22 ispitanika.

Nakon realizacije natjecanja i evaluacije istoga, možemo zaključiti kako je projekt ostvario svoj cilj, a to je upoznavanje mladih s pojmovima kao što su solidarnost, tolerancija, suosjećanje, nepristranost, poštivanje ljudskog bića. Kroz te pojmove mladi uče osnove obrazovanja za humanost i kroz primjenjivanje tih pojmova u svakodnevnom životu se odgajaju u duhu humanosti.

8. ZAKLJUČAK

Univerzalnost Crvenog križa koji djeluje jednako i prema istim temeljnim načelima u svakoj državi diljem svijeta izdvaja ga od svih ostalih civilnih društava. Misija i ciljevi Crvenog križa, koji su opisani na web stranici Međunarodnog Odbora Crvenog križa, daju Pokretu široku lepezu djelovanja u pravcima razvoja demokracije i humanosti u svijetu koji je konstantno pred novim izazovima. Promicanje **humanosti** - ideje da postoji nešto univerzalno što nas povjezuje bez obzira na spol, dob, vjeru, etnicitet - a koju često zaboravimo, jeste glavna zadaća Pokreta. Svojim dugogodišnjim radom i djelovanjem Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca postao je najveća humanitarna mreža na svijetu. Usredotočeni oko četiri ženevske konvencije iz 1949. (uz dodatke tijekom godina) danas Pokret postoji u preko 170 država svijeta kojemu je misija ublažavanje ljudske patnje, zaštita života i zdravlja i očuvanje ljudskog dostojanstva, posebno tijekom oružanih sukoba i drugih izvanrednih situacija.

Od 1993. godine i Hrvatski Crveni križ postaje punopravni član Međunarodnog pokreta Crvenog križa i svoje djelovanje nastavlja sve do danas. Kroz brojne projektne aktivnosti koje su međunarodno utvrđene kao što su: Služba traženja, Prva pomoć, Dobrovoljno davanje krvi, Programi zaštite zdravlja i prevencije bolesti, i dr., Hrvatski Crveni križ provodi i lokalne aktivnosti kao što su (u primjeru Podružnice Split) Humanitarni paket za Dalmaciju i Primorje, Spasilačka Služba Gradskog društva Crvenog križa Split, Klub ovisnika o kocki – KLOK.

U kontekstu ovoga rada važno je istaknuti djelovanje mladih Hrvatskog Crvenog križa koje postoji od 1922. godine i to gotovo neprekidno (privremeni prekidi su bili tijekom II. Svjetskog i Domovinskog rata), a cilj rada s mladima je razvijanje humanosti, tolerancije, suosjećanja i razumijevanja.

Pri ovom sociološkom istraživanju provedena je evaluacija uspješnosti projekta „Program Hrvatskog Crvenog križa Humane vrednote – Odgoj za humanost“ u okviru dionice Natjecanje mladih Hrvatskog Crvenog križa. Metodom promatranja došlo se do rezultata o održavanju i provedbi samog natjecanja. Važno je bilo utvrditi način realizacije natjecanja pa se stoga obratila pažnja na **pripremu lokacije** koja je bila pristupačna i praktična za održavanje natjecanja, **pripremu resursa za aktivnosti**, kako ljudskih tako i materijalnih, gdje se došlo do zaključka da su organizatori osigurali dovoljan broj volontera za odvijanje aktivnosti i sve materijale koji su propisani od strane Glavnog odbora Hrvatskog Crvenog križa, 2017, na temelju članka 43. Statuta Hrvatskog Crvenog križa. Nadalje, značajno je bilo pratiti **suradnju volontera i djelatnika Crvenog križa** koji su pokazali prijateljske odnose te koordiniranost u

aktivnostima, a izdvaja se i zapažanje posebnog odnosa između glumaca i sudaca za vrijeme pripreme radilišta koji su bili opušteni, prijateljski i podržavajući. Zbog uspješnosti provedbe natjecanja bilo je važno da se **poštivaju pravila natjecanja** i da postoji **objektivnost u ocjenjivanju**, pri čemu slijedi objašnjenje za i dio natjecanja koji se odnosi na procjenu znanja—testovi se pišu prema zaporkama (šiframa), volonteri dijele omotnice, u kojima su ispiti, vođama koji ispunjavaju prve listove sa šiframa škola, zatim volonteri dijele testove ostatku ekipe, volonteri kupe testove i vraćaju u omotnice koje se nose sudcima. Za dio natjecanja koji se odvijao na radilištima sudci dodjeljuju bodove prema već utvrđenim parametrima te nije primijećeno da su ekipe dobivale različite tretmane od sudaca. Za **vođenje aktivnosti, provedba/realizacija aktivnosti** važno je istaknuti: da je program natjecanja vođen i dokumentiran od strane organizatora (Crvenog križa); sudionici su imali majice sa znakom i bojama Crvenog križa te frazom „I TI MOŽEŠ BITI NEČIJI SUPERHEROJ“, a vođa ekipe je bio istaknut dodatno s prslukom Crvenog križa; publici nije bilo dozvoljeno prisustvovati natjecanju (osim na otvorenju i proglašenju); osigurani su sokovi, kava, kolači i sendviči za sve sudionike; nije primijećena otvorena kompetitivnost među ekipama; simulirane ozljede (uz boje i prostetiku); sudci obraćaju pažnju i na govor sudionika međusobno i prema ozlijeđenima; ne sugeriraju što da čine, ali odgovaraju na pitanja i ispituju sudionike zašto nešto čine; volonteri komunikacijom s ekipama pokušavaju smanjiti nervozu; potrebna preciznost, organiziranost, koncentracija, ozbiljnost, predanost, suosjećanje.

Kroz promatranje su evidentirani i **planovi realizacije projekta**, natjecanje je realizirano i prošlo je bez diskvalifikacije ekipa, svaka ekipa je dobila bodove kao ocjenu svog znanja i rada, bodovi su rangirani na ljestvici konačnog poretka čime se došlo do pobjednika natjecanja (proglašena prva tri mjesta), ostvarena je suradnja između Crvenog križa i osnovnih i srednjih škola koje su sudjelovale na natjecanju te je došlo do izvjesnih promjena strategije kao što je odluka da 6. član ekipe koji ne piše test izlazi van i zbog ranijeg završetka 3. kruga testova, nakon 4. kruga sudionici mogu predati test i izaći iz dvorane (što ranije nije bila praksa).

Posljednji dio protokola za promatranje uključio je i osobna zapažanja istraživačice, a koji je bio podijeljen u 3 skupine i obuhvaćao parametre kao što su: **atmosfera** – prijateljsko raspoloženje među školama; jednaka posvećenost i zainteresiranost podmlatka i mladih na natjecanju; ništa nije „sramota“ uraditi ili pitati; međusobno poticanje i motiviranje unutar ekipe i među ekipama; **odnos prema istraživaču** - bilo je potrebno reći volonterima tko sam i što radim zbog pristupa terenu te **moćni problemi** pri realizaciji promatranja, a koji su se odnosili na promjenu ponašanja zbog saznanja da ih se promatra - odgovor: jednako ponašanje prije i nakon saznanja o ulozi istraživača i promatranju (ovo jasnije napišite!)-. Eventualno bi se pažnja

trebala obratiti na posao glumaca na radilištima kojima bi trebalo biti objašnjeno do koje granice ići u dočaravanju scenarija kako bi se dobili najrealniji odgovori ekipa, a da se ne bi prešlo u otežavanje situacije zbog umjetno stvorenog događaja.

Rezultati **anketnog upitnika** pokazuju kako se preko 50% ispitanika na natjecanju osjećalo znatiželjno, ponosno, sretno, uzbuđeno. Uz mogućnost višestrukog odabira u prethodnom pitanju, ispitanici su mogli i dodatno komentirati zašto su se tako osjećali, a neki od odgovora slijede: zbog toga što mi je to bilo jedno novo i korisno iskustvo; zato jer je bilo jako stresno; jer sam znala da je ovo natjecanje od neke važnosti koja će mi pomoći u životu; bio sam sretan zbog stečenog znanja, ali i zabrinuto zbog pretjerane količine povijesti HCK. Također, ispitanici su istaknuli čime su posebno bili zadovoljni na natjecanju. 56.6% ispitanika je izjavilo da su najviše zadovoljni korisnošću natjecanja (47 ispitanika), zatim organizacijom (12 ispitanika), aktivnostima (10 ispitanika). Pitanje čime nisu bili zadovoljni na natjecanju je bilo otvorenog tipa te su ispitanici odgovorili sljedeće: vremenom potrebnim za donošenje rezultata; rezultati su pravi samo kod prvih ekipa, vrlo brzo se saznaju sve ozljede; iako znam da treba vremena da prođu ekipa po ekipa, po meni su mogli osmisliti nekakvu dodatnu radionicu da okupiraju druge natjecatelje da vrijeme prođe brže dok ne bude njihov red; bilo je varanja koje nije bilo kažnjeno.

U dijelu o tome kako su sudionici doživjeli provedbu natjecanja cilj je bio vidjeti kako bi ispitanici opisali djelovanje volontera i djelatnika Crvenog križa. Najveći broj ispitanika je odgovorio da su volonteri na jasan i razumljiv način upoznali sudionike sa sadržajem i planom natjecanja (u postotku od 79.5%, ili 66 ispitanika), a 69.9% ispitanika je odgovorilo kako su volonteri poticali sudionike i pružali podršku kada je bilo potrebno, 10 ispitanika je odgovorilo da su volonteri stvarali napetost i nervozu za vrijeme natjecanja, a osam ispitanika da ipak volonteri nisu bili tu kada su ih trebali.

Jedno od najrelevantnijih pitanja za sam cilj projekta jeste pitanje što ispitanici misle da je **najvažnije od naučenog na natjecanju** te je pitanje postavljeno u otvorenom obliku, gdje su ispitanici odgovarali sljedeće: važnost dobrog timskog rada; sposobnost da pomognem nekome kada je pomoć potrebna; psihosocijalna pomoć unesrećenoj osobi; naučila sam da je humanost i solidarnost ono što čovjeka čini sretnim i ispunjenim; kako postupati u kritičnim situacijama; kako pravilno pružiti prvu pomoć i pomoći unesrećenoj osobi. Također, važno je bilo ispitati koliko su sami sudionici natjecanja zadovoljni svojim uspjehom na natjecanju. Tako je više od polovice (55.4%, ili 46 ispitanika) odgovorilo da su djelomično zadovoljni svojim uspjehom, 32.5% (27 ispitanika) je u potpunosti zadovoljno, dok je 10 ispitanika izjavilo kako nisu zadovoljni svojim uspjehom na natjecanju. Upravo zbog tematike natjecanja i važnosti njene primjene u životu zanimalo men

jesu li ispitanici bili upoznati sa zdravstvenim obrazovanjem prije ovog natjecanja. Na to pitanje su ispitanici odgovorili kako, u postotku od 63.9% (53 ispitanika), su upoznati s takvim oblikom obrazovanja „iz života“, 11 je odgovorilo da ranije nisu bili upoznati sa zdravstvenim obrazovanjem, 10 da su upoznati s tematikom jer su to učili u školi, dok devet nije moglo procijeniti svoju upoznatost s tematikom prije ovog natjecanja.

S obzirom na to da je ova anketa provedena nakon Natjecanja mladih HCK, zanimalo me kako bi ispitanici ocijenili svoje znanje nakon što je natjecanje prošlo i smatraju li da im je to znanje ostalo u pamćenju. Ocjena znanja je podijeljena u 4 kategorije, a prva kategorije je bila znanje o Međunarodnom pokretu Crvenog križa. 32 ispitanika svoje znanje je ocijenilo s vrlo dobrom ocjenom, 24 ispitanika je dalo odličnu ocjenu, a 22 ispitanika su ocijenili svoje znanje kao dobro. Druga kategorija obuhvaća znanje o Hrvatskom Crvenom križu, a ocjene su bile sljedeće: 44.6% (37) ispitanika daje ocjenu vrlo dobar, 36.1% (30) daje ocjenu odličan, dok osam ispitanika ocjenjuje svoje znanje kao dobro.

Treća kategorija je znanje o međunarodnom humanitarnom pravu gdje su ocjene u najvećem postotku (39.8%) odlične, (33.7%) vrlo dobre. Četvrta i posljednja kategorija je tražila ocjenu znanja o ljudskim pravima gdje je 51 ispitanik procijenio svoje znanje odličnim, 26 vrlo dobrim te se po dvoje ispitanika opredjeljuje za ocjene dobar i dovoljan.

Zaključno bih htjela naglasiti kako je ovaj istraživački rad imao razvijajući dizajn koji se svojim komponentama prilagođavao potrebama cilja – evaluaciji projekta „Program Hrvatskog Crvenog križa Humane vrednote – Odgoj za humanost“ kroz Natjecanje mladih Hrvatskog Crvenog križa.

Prema dobivenim rezultatima možemo zaključiti kako je projekt „Program Hrvatskog Crvenog križa Humane vrednote – Odgoj za humanost“ realizirao svoj cilj i napravio temelje za još veći broj suradnji u daljnjoj realizaciji te potaknuo veliki broj mladih na aktivaciju u civilnom sektoru (kroz volontiranje). Također, realizacijom ovakve vrste projekta vidno su podržane i vrednote istaknute u misji Crvenog križa kao što su: humanost (objašnjeno samom tematikom natjecanja), nepristranost/ neutralnost/ neovisnost (objašnjeno kroz teorijski dio natjecanja; znanje koje su mladi usvojili), dobrovoljnost (objašnjeno kroz angažiranost mladih za izvanškolske aktivnosti jer su se sudionici dobrovoljno odlučili sudjelovati u nečemu što se od njih nije izričito tražilo), jedinstvo (objašnjeno kroz timski rad i suradnju među školama) te univerzalnost (objašnjeno kroz jednak položaj, jednake dužnosti i obveze međusobnog pomaganja).

9. LITERATURA

1. Alić, K. (2015) **Međunarodne nevladine organizacije**. Završni rad. Šibenik: Veleučilište u Šibeniku.
2. Andrews Paulsen, C., Dailey, D. (2002) **A Guide for Education Personnel: Evaluating a Program or Intervention**. Washington, DC: American Institutes for Research.
3. Benčić, A. (2012) Sociološka dimenzija britanskih kulturalnih studija. **Sociologija i prostor**. 50(3): 395-416.
4. Bezinović, I. (2004) Prema dijalogu sociologije i kulturalnih studija. **Diskrepancija**. 5(9): 55-64.
5. Bungić, M. (2011) **Mogućnosti evaluacije visokoškolske nastave**. Završni rad. Osijek: Sveučilište J. J. Strossmayera.
6. Burušić, J., Kaliterna Lipovčan, L.J., Šerić, M. (2012) Evaluacijska istraživanja u području zaštite i promicanja mentalnog zdravlja te unaprjeđenja kvalitete života. U: Božićević, V., Brlas, S., Gulin, M., ur. **Psihologija u zaštiti mentalnog zdravlja: Priručnik za psihološku djelatnost u zaštiti i promicanju mentalnog zdravlja**. Virovitica: Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok“ Virovitičko-podravske županije. str. 452-463.
7. Day-Miller, E. A., Easton J. O. (2009) **Designing Education Projects. A Comprehensive approach to Needs Assessment, Project Planning and Implementation, and Evaluation**. Bridgewater: National Oceanic and Atmospheric Administration, U.S. Department of Commerce.
8. Flick, U., von Kardoff, E., Steinke, I. (eds) (2004) **A Companion to Qualitative Research**. London. Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications.
9. Hrvatski Crveni križ (2001) **Humane vrednote: Odgoj za humanost. Priručnik za učitelje**. Zagreb: Hrvatski Crveni križ, Nacionalno društvo.
10. Hrvatski Crveni križ (2018) **Brošura za natjecanje mladih Hrvatskog Crvenog križa**. Zagreb: Hrvatski Crveni križ, Nacionalno društvo.
11. Leburić, A. (2001) Integracija kvalitativnih i kvantitativnih aspekata: perspektive empirijskih istraživanja otoka. **Sociologija sela**. 39(1/4): 189-210.
12. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (2012) **Evaluacijska strategija za europske strukturne instrumente**.
13. Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske (2013) **Priručnik za evaluacijski postupak**.

14. Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva (2017) **Strateški plan djelovanja za razdoblje od 2017. do 2021. godine.**
15. Patton, M. Q. (2002) **Qualitative Research and Evaluation Methods.** New Delhi: SAGE Publications.
16. Rossman, G. B., Wilson, B. L. (1985) Numbers and Words. Combining Quantitative and Qualitative methods in a Single Large-Scale Evaluation Study. **Evaluation Review.** 9(5): 627-643.
17. Scriven, M. (1966). **The Methodology of Evaluation. Publication of the Social Science Education Consortium.** Indiana: Prude University.
18. Tkalac Verčić, A., Sinčić Ćorić, D., Pološki Vokić, N., (2010) **Priručnik za metodologiju istraživačkog rada.** Zagreb: M.E.P.
19. Vlada Republike Hrvatske (2012) **Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2012. do 2016. godine.**
20. Zainal, Z. (2007) Case study as a research method. **Jurnal Kemanusiaan.** bil.9, Jun.
21. Yin, R. K. (1994) **Case Study Research: Design and Methods.** Michigan: SAGE Publications.

Internetske stranice:

1. <https://www.icrc.org/en> (preuzeto 17.1.2018.)
  2. <http://www.ifrc.org/> (preuzeto 17.1.2018.)
  3. <http://www.hck.hr/> (preuzeto 17.1.2018.)
  4. <http://www.crvenikriz-split.com/> (preuzeto 17.1.2018.)
  5. <https://zaklada.civilnodrustvo.hr/> (preuzeto 17.1.2018.)
  6. <http://www.encyclopedia.com/social-sciences-and-law/sociology-and-social-reform/sociology-general-terms-and-concepts/evaluation> (preuzeto 17.1.2018.)
  7. <http://www.jednizadruga.hr/index.php/aktivnosti/vanjska-evaluacija-projekta.html> (preuzeto 17.1.2018.)
  8. <http://gsociology.icaap.org/methods/> (preuzeto 17.1.2018.)
- Hrvatski Crveni križ – **Priručnik za voditelje mladeži**

PRILOZI

10. METODOLOŠKA I EMPIRIJSKA ARHIVA

10.1. Upitnik iz istraživanja (2019)

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U SPLITU
ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU
DIPLOMSKI RAD
Split, svibanj, 2019.

Poštovani/-a!

Molim te za sudjelovanje u anketnom istraživanju, kojim želim evaluirati uspješnost projekta „Program Hrvatskog Crvenog križa Humane vrednote – Odgoj za humanost“ koji se realizirao kroz **Natjecanje mladih Hrvatskog Crvenog križa** na kojem si sudjelovao/-la.

Tvom sudjelovanju garantiram anonimnost i molim te za otvorenost i iskrenost u odgovorima, jer me zanimaju samo grupni i prosječni rezultati.

1. Spol:	3. Škola:
1) ženski	1) osnovna škola
2) muški	2) srednja škola
2. Dob: _____	4. Razred: _____

* * *

5. Kako si se odlučio/-la sudjelovati na Natjecanju mladih HCK:

- 1) sam/-a sam donjeo/-la odluku o sudjelovanju
- 2) na nagovor prijatelja
- 3) na nagovor nastavnika/-ce, profesora/-ice
- 4) nešto drugo: _____

6. Kako ste se odlučili za vođu ekipe:

- 1) vođa ekipe se sam prijavio
- 2) vođa ekipe je nominiran i izglasan od strane ekipe
- 3) nastavnik/-ca, profesor/-ica je odabrao/-la vođu ekipe
- 4) nešto drugo: _____

7. Jesi li se nadao/-la nečem posebnom naučiti/saznati/raditi:

_____

8. Što misliš da je najvažnije što si naučio/-la na natjecanju:

_____

9. Jesi li zadovoljan/-na svojim uspjehom na natjecanju:

- 1) da, u potpunosti
- 2) da, djelomično
- 3) ne
- 4) ne znam, ne mogu procijeniti

10. Što misliš koliko je važna tematika ovog natjecanja za tebe i tvoje prijatelje:

- 1) važna u potpunosti
- 2) djelomično važna
- 3) nije važna
- 4) ne znam, ne mogu procijeniti

11. Smatraš li da bi mogao/-la primijeniti znanje stečeno prilikom pripreme za ovo natjecanje u „svakodnevnom životu“:

- 1) da
- 2) ne
- 3) možda
- 4) ne znam/ne mogu procijeniti

12. Smatraš li da je humanitarni rad važan za izgradnju i razvijanje tvoje zajednice i društva u kojem živiš:

- 1) da, jako
- 2) ne, nikako
- 3) ne znam/ne mogu procijeniti

13. Jesi li bio/bila upoznat/-a sa zdravstvenim obrazovanjem prije ovog natjecanja:

- 1) da, učili smo to u školi
- 2) da, znam to „iz života“
- 3) ne, nisam
- 4) ne znam/ne mogu procijeniti

14. Izrazi stupanj slaganja/ne slaganja sa tvrdnjama:

	1) uopće se ne slažem	2) uglavnom se ne slažem	3) niti se slažem, niti se ne slažem	4) uglavnom se slažem	5) apsolutno se slažem
1. upoznat/-a sam sa ljudskim pravima i njihovoj primjeni u „svakodnevnom životu“					
2. na ovom natjecanju naučio/-la sam nešto novo o prihvaćanju različitosti/stereotipima/predrasudama					
3. znam koja ponašanja vode do ovisnosti i kako ih izbjeći					
4. raspoloženje među školama na natjecanju je bilo prijateljsko					
5. obraćam pažnju na to da ne bacam otpatke izvan za to predviđenih mjesta					
6. nakon pripreme za ovo natjecanje usvojila sam nove životne navike koje pospješuju moje zdravlje					
7. sudjelovanjem na ovom natjecanju naučio/-la sam nove načine komuniciranja (verbalno, neverbalno)					
8. nakon ovog natjecanja bit ću tolerantniji/-a prema svojim prijateljima					
9. razumijem šta je život u skladu sa prirodom					
10. moja ekipa je imala timski rad na natjecanju					

15. Kako si se osjećao/-la na ovom natjecanju? (moguće više odgovora)

1) znatiželjno	6) zahvalno
2) lijepo	7) uzbuđeno
3) ohrabreno	8) važno
4) ponosno	9) uzvišeno
5) sretno	10) iritirano

- 11) dosadno
12) zbunjujuće

- 13) zabrinuto
14) nešto drugo: _____

16. Objasni ukratko zašto si se tako osjećao/-la:

_____

17. Čime si posebno bio/bila zadovoljan/na na natjecanju:

- 1) aktivnostima
2) organizacijom
3) korisnošću natjecanja
4) nešto drugo: _____

18. Čime nisi bio/bila zadovoljan/-a na natjecanju:

_____

19. Kako bi ocijenio/-la svoje znanje o sljedećem:

	1 – nedovoljno (1)	2 - dovoljno (2)	3 - dobro (3)	4 – vrlo dobro (4)	5 – odlično (5)
1. Međunarodnom pokretu Crvenog križa i Crvenog polumjeseca					
2. Hrvatskom Crvenom križu					
3. međunarodnom humanitarnom pravu					
4. ljudskim pravima					

20. Kako bi opisao/-la volontere i djelatnike Crvenog križa: (moguće više odgovora)

- 1) volonteri su na jasan i razumljiv način upoznali sudionike sa sadržajem i planom natjecanja
- 2) volonteri su poticali sudionike i pružali podršku kada je bilo potrebno
- 3) volonteri nisu bili tu kada sam ih trebao/-la
- 4) volonteri su stvarali napetost i nervozu za vrijeme natjecanja
- 5) nešto drugo: _____

21. Jesu li te materijali dovoljno dobro pripremili za teorijsku i terensku primjenu znanja:

- 1) da, u potpunosti
- 2) da, djelomično
- 3) ne
- 4) ne znam, ne mogu procijeniti

22. Na radilištu sam:

	(1) da, u potpunosti	(2) da, djelomično	(3) ne	(4) ne znam/ne mogu procijeniti
1. imao/-la sav potrebni materijal				
2. jasno razumio/-la što se od mene i moje ekipe tražilo				
3. imao/-la dovoljno vremena za odraditi zadatak				

23. Hoćeš li i sljedeće godine sudjelovati na ovom natjecanju:

- 1) da, zašto: _____
- 2) ne, zašto: _____

24. Imaš li neki komentar za kraj:

Zahvaljujem na suradnji ☺

10.2. Protokoli korišteni u istraživanju (2019)

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U SPLITU

ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU

DIPLOMSKI RAD

Split, 2019.

PROTOKOL

Anketar: _____

Mjesto anketiranja: _____

PITANJA

ISPITANICI

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1																				
*2																				
3																				
*4.																				
5																				
6.																				
*7.																				
*8.																				
9.																				
10.																				
11																				
12																				
13																				
14. 1																				
2																				
3																				
4																				
5																				

6																			
7																			
8																			
9																			
10																			
'15																			
*16																			
17																			
*18.																			
19. 1																			
2																			
3																			
4																			
20.																			
21.																			
22. 1																			
2																			
3																			
*23.																			
*24.																			

* – otvorena pitanja

' – mogućnost više odgovora

PROTOKOL

Istraživač/ica: _____

Mjesto promatranja: _____

Vrijeme promatranja: _____

priprema lokacije			
priprema resursa za aktivnosti	ljudski		
	materijalni		
suradnja volontera i djelatnika Crvenog križa			
poštivanje pravila natjecanja			
objektivnost u ocjenjivanju			
vođenje aktivnosti			
provedba/realizacija aktivnosti			
prvi dio natjecanja (znanje)			
drugi dio natjecanja (prva pomoć)			

Plan realizacije projekta

Plan realizacije projekta			
ostvareni ciljevi projekta	da	ne	
ostvareni rezultati	da	ne	
ostvarena suradnja	da	ne	
promjena strategije	da	ne	

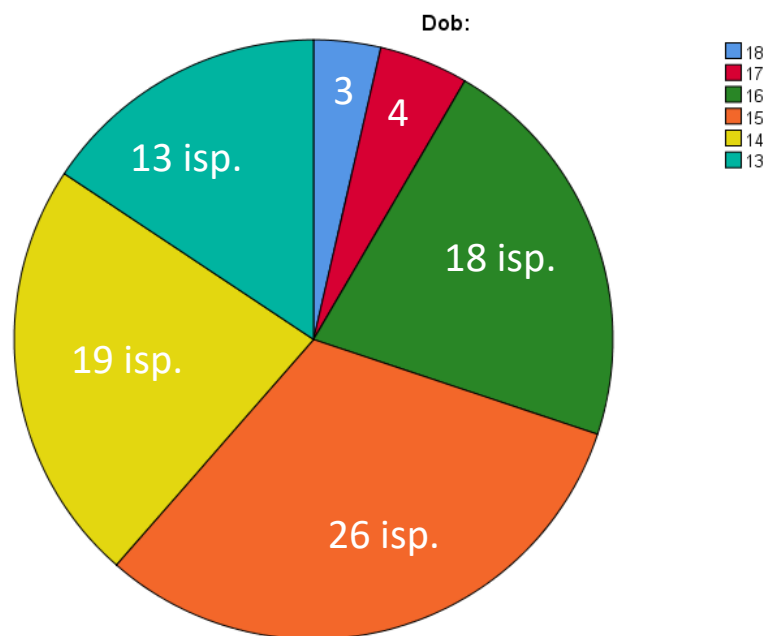
Zapažanja	
atmosfera	
odnos prema istraživaču	
moгуći problemi	

10.3. Tablični i grafički prikazi empirijskih rezultata iz istraživanja (2019)

Tablica 1. Spol

	frekvencija (<i>f</i>)	postotak (%)
muški	13	15.7
ženski	70	84.3
<i>ukupno</i>	83	100.0

Graf 1. Dob

Tablica 2. Škola

	frekvencija (f)	postotak (%)
srednja škola	45	54.2
osnovna škola	38	45.8
ukupno	83	100.0

Tablica 3. Čime si posebno bio/bila zadovoljan/na na natjecanju

	frekvencija (f)	postotak (%)
nešto drugo	7	8.4
korisnošću natjecanja	47	56.6
organizacijom	12	14.5
aktivnostima	10	12.0
b.o.	7	8.4
ukupno	83	100.0

Tablica 4. Kako si se odlučio/la sudjelovati na Natjecanju mladih HCK

	frekvencija (f)	postotak (%)
nešto drugo	3	3.6
na nagovor nastavnika/ce, profesora/ice	6	7.2
na nagovor prijatelja	7	8.4
sam/a sam donjeo/la odluku o sudjelovanju	67	80.7
ukupno	83	100.0

Tablica 5. Što misliš koliko je važna tematika ovog natjecanja za tebe i tvoje prijatelje

	frekvencija (<i>f</i>)	postotak (%)
ne znam, ne mogu procijeniti	2	2.4
nije važna	1	1.2
djelomično važna	20	24.1
važna u potpunosti	60	72.3
<i>ukupno</i>	83	100.0

Tablica 6. Smatraš li da je humanitarni rad važan za izgradnju i razvijanje tvoje zajednice i društva u kojem živiš

	frekvencija (<i>f</i>)	postotak (%)
ne znam, ne mogu procijeniti	4	4.8
da, jako	79	95.2
<i>ukupno</i>	83	100.0

Tablica 7. Jesi li bio/bila upoznat/a sa zdravstvenim obrazovanjem prije ovog natjecanja

	frekvencija (<i>f</i>)	postotak (%)
ne znam, ne mogu procijeniti	9	10.8
ne, nisam	11	13.3
da, znam to "iz života"	53	63.9
da, učili smo to u školi	10	12.0
<i>ukupno</i>	83	100.0

Tablica 8. Kako bi ocijenio/la svoje znanje o sljedećem (frekvencija)

	odlično	vrlo dobro	dobro	dovoljno	nedovoljno	b.o.	ukupno
1.Međunarodnom pokretu Crvenog križa i Crvenog polumjeseca	24	32	22	1	2	2	83
2. Hrvatskom Crvenom križu	30	37	8	4	2	2	83
3.medunarodnom humanitarnom pravu	33	28	14	4	2	2	83
4. ljudskim pravima	51	26	2	2	/	2	83

11. SAŽETAK

U ovom radu objašnjena je povijest pokreta Crvenog križa, definirani su mandati i misija te zadaće Pokreta, kao i temeljna načela te fondovi i medalje koji su uspostavljeni pri Pokretu. Istaknuta je povijest nastanka Hrvatskog Crvenog križa i tijek njenog razvoja s posebnim naglaskom na mlade Hrvatskog Crvenog križa. U teorijskom dijelu rada korištena je analiza relevantnih internetskih stranica, nacionalnih strategija i statuta iz područja civilnog društva i institucije Crvenog križa.

U radu se daju i rezultati empirijskog istraživanja, gdje se nastojalo utvrditi ciljeve, način provedbe i rezultate projekta „Program Hrvatskog Crvenog križa Humane vrednote – Odgoj za humanost“ kroz Natjecanje mladih Hrvatskog Crvenog križa. Korištena je metoda promatranja i ankete, a za instrument, upitnik koji je sadržavao kombinaciju pitanja zatvorenoga i otvorenoga tipa. Uzorak je obuhvaćao 83 ispitanika koji su bili sudionici natjecanja.

Rezultati pokazuju kako je natjecanje uspješno realizirano bez većih promjena u organizaciji. Crveni križ kao organizator natjecanja je omogućio zadovoljavajuću lokaciju, resurse (ljudske i materijalne), ostvario suradnju sa školama Grada Splita te brojnim volonterima. Također, ispitanici su istaknuli čime su posebno bili zadovoljni na natjecanju. 56.6% ispitanika je izjavilo da su najviše zadovoljni korisnošću natjecanja (47 ispitanika), zatim organizacijom (12 ispitanika), aktivnostima (10 ispitanika). Jedno od najrelevantnijih pitanja za sam cilj projekta jeste pitanje što ispitanici misle da je najvažnije što su naučili na natjecanju te je pitanje postavljeno u otvorenom obliku gdje su ispitanici odgovarali sljedeće: važnost dobrog timskog rada; sposobnost da pomognem nekome kada je pomoć potrebna; psihosocijalna pomoć unesrećenoj osobi; humanost i solidarnost je ono što čovjeka čini sretnim i ispunjenim; kako postupati u kritičnim situacijama; kako pravilno pružiti prvu pomoć i pomoći unesrećenoj osobi.

Ključne riječi: udruga, Crveni križ, Humane vrednote, mladi

12. SUMMARY

This paper explains the history of the Red Cross movement, defines the mandates, mission and tasks of the Movement, as well as the basic principles, funds and medals established during the Movement. The history of the Croatian Red Cross and the course of its development are emphasized, with particular emphasis on the youth of the Croatian Red Cross. In the theoretical part of the paper an analysis of relevant websites, national strategies and statutes in the field of civil society and the Red Cross institution was used.

The paper also presents the results of an empirical study, which sought to determine the goals, method of implementation and results of the project "Croatian Red Cross Program of Humane Values - Education for Humanity" through the Croatian Red Cross Youth Competition. The observation and survey method was used, and for the instrument, a questionnaire containing a combination of closed and open ended questions. The sample included 83 participants who participated in the competition.

The results show that the competition was successfully implemented without major changes in the organization. The Red Cross, as the organizer of the competition, provided a satisfactory location, resources (human and material), cooperated with the schools of the City of Split and numerous volunteers. The participants also pointed out that they were particularly satisfied with the competition. 56.6% of the participants stated that they were most satisfied with the usefulness of the competition (47 participants), followed by organization (12 participants), activities (10 participants). One of the most relevant questions for the purpose of the project is the question of what participants think is the most important thing they learned in the competition and the question was asked in an open form where the participants answered the following: the importance of good teamwork; the ability to help someone when help is needed; psychosocial assistance to the disabled person; humanity and solidarity is what makes a person happy and fulfilled; how to deal with critical situations; how to properly provide first aid and help an injured person.

Key words: *association, Red Cross, Humane values, youth*

13. BILJEŠKA O AUTORICI

MATEA JONJIĆ, rođena je 1995. godine u Zenici, Bosna i Hercegovina. Osnovnu školu pohađala je u Osnovnoj školi „Bartol Kašić“ u Mostaru. Završila je opću gimnaziju „Gimnazija Mostar“ i program srednjoškolskog obrazovanja odraslih pri Srednjoj medicinskoj školi Sestara milosrdnica u Mostaru, opći smjer – medicinska sestra/medicinski tehničar.

Studentica je II. godine diplomskog studija jednopredmetne sociologije istraživačkog usmjerenja na Filozofskom fakultetu u Splitu. U akademskoj godini 2016./2017. bila je demonstratorica kod prof. dr. sc. Anči Leburić na metodološkom kolegiju Kvalitativna metodologija. Za vrijeme studiranja bila je članica i tajnica Udruge Imaginacija – splitsko društvo sociologa te voditeljica projekta 4. regionalnog studentskog simpozija društvenih i humanističkih znanosti: „Ideje kao društvena revolucija“. Odradila je stručnu praksu u ljetnom semestru ak.god. 2018./2019. u jednoj od nastavnih baza Filozofskog fakulteta, Gradskom društvu Crvenog križa Split.

e-mail: matjon@ffst.hr ; matea_jonjic@hotmail.com

Obrazac A.Č.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja MATEA JONJIĆ, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja magistra/magistrice SOCIOLOGIJE, izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga diplomskoga rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 13. 07. 2020.

Potpis
Matea Jonjić

Obrazac I.P.

Izjava o pohrani završnog/diplomskog rada (podcrtajte odgovarajuće) u Digitalni
repozitorij Filozofskog fakulteta u Splitu

Student/ica: MATEA JONJIĆ
Naslov rada: ONGIOS I OBRAZOVANJE ZA HUMANE VREDNOSTE - projektne aktivnosti organizacije Crvenog križa u Splitu
Znanstveno područje: DRUŠTVENE ZNANOSTI
Znanstveno polje: SOCIOLOGIJA
Vrsta rada: diplomski rad
Mentor/ica rada:
doc.dr.sc. Ivanka Buzov
(ime i prezime, akad. stupanj i zvanje)
Komentor/ica rada:
_____
(ime i prezime, akad. stupanj i zvanje)
Članovi povjerenstva:
izv.prof.dr.sc. Gorana Bandalović, doc.dr.sc. Vlaho Kovačević,
doc.dr.sc. Ivanka Buzov
(ime i prezime, akad. stupanj i zvanje)

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor/autorica predanog završnog/diplomskog rada (zaokružite odgovarajuće) i da sadržaj njegove elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog i nakon obrane uredenog rada. Slažem se da taj rad, koji će biti trajno pohranjen u Digitalnom repozitoriju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), bude:

- a) rad u otvorenom pristupu
  - b) rad dostupan studentima i djelatnicima FFST
  - c) široj javnosti, ali nakon proteka 12/24 mjeseci (zaokružite odgovarajući broj mjeseci).
- (zaokružite odgovarajuće)

U slučaju potrebe (dodatnog) ograničavanja pristupa Vašem ocjenskom radu, podnosi se obrazloženi zahtjev nadležnom tijelu u ustanovi.

Mjesto, nadnevak: Split, 13.07.2020.
Potpis studenta/studentice: Matea Jonjić